

985ფ.

თეატრი და სპორტები

№ 20 ბაზმარგოს თავისუფალ ხელკვინას
თავისუფალ საპარტეზელში
ბაზმარგოს საპარტეზელს
დამოკავებულ რეპორაჟებს!

ფასი 15 მანათი

„თეატრი და სპორტები“

წლიურად 500 მან., ნახევარი წლით 300 მან., თითო ნომერი — 15 მან. ხელის მოწერა მიიღება: თბილისში, ბაზისი № 20 ქართ. ბეჭდვითი ანუ სტამბაში, რუსთ. № 26 ფონტით: თბილისი, რედაქცია „თეატრი და სპორტები“ იოსებ იმედაშვილს.

დაარსების წელიწადი მიათვ, გამოცემის მერვე
ხათვტრო, ხალიტერატურო, ხამუსიკო, ხამხატურო და ხაზოგადოებრივ შინაარსის უოკლეკვირეული უურნალი.

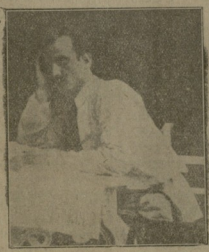
დაარსდა 1910 წ.

პვირა, თიბათვის 6

გამოცემა 1920 წ.

გეოსანი ნოე ჩხიკვაძე (1883—1920)
(იხ. წერილი ამავე №-ში „უიქიო სიქაიოველოზე“)

გეოსანი ი. გრიშაშვილი
მიიქი სკლომოს გეოო თიბათვის 10 სიბელმწიფო თეატროში
(იხ. ამავე №-ში „სილაშაზის მეფე“)

985ფ.

სრულად საქართველოს

სახალხო თეატრის მოღვაწეთა

საკუთრად ლექსი

სახალხო თეატრი ჩვენის ეროვნულ-კულტურულ აღორძინების ერთი მთავარი ზეგავლენითანი შეიქმნა.

ყველა გრძობს მის დიად მიწვევას, და ამას მტკიცება არ უნდა: ჩვენის ქვეყნის რომელ კუთხეს იღებთ, რომ სცენის მოყვარეთა წრე, თეატრი ანუ სხვა რამ მსგავსი არ იყოს!..

სამწუხაროდ-კი ყველაზე მეტად სახალხო თეატრის მუშაი არიან მივიწვებულნი. სახალხო თეატრს სათანადო ყურადღება არა აქვს მიქცეული და ბევრ ადგილას წარმოდგენები ალაღბდნენ, შემთხვევითი იმართება: ამ ხელოვნების სულ უბრალო, მარტივი მოთხოვნისებაც კი არ არის დატული, ამ უნიჭიერენი ძალნი დაუდევრობით იფერდებიან...
საქორა მჭიდრო კვშირი, ორგანიზაცია, რათა სახალხო-თეატრმა ერთი გვემთა დაიწყოს მუშაობა და სათანადო დონემდე ამაღლდეს.

ამის თაობაზე არა ერთი და ორი წერილი დაიბეჭდა ჩვენს ჟურნალში.

მაგრამ, ლაბარაჯით, ნაყენ-ნაყეთი სიკეთე არ იქნება, საქორა მოქმედება, საქმიანობა.
ამ მოსახრებით, თეატრი და ცხოვრება-ს რედაქციამ განიზრახა ამ მოკლე ხანში მოიწვიოს სრულიად საქართლოს სახალხო თეატრის მოღვაწეთა კონფერენცია.

ამასათვის კი წინასწარი მასალების შეკრება და მზადებაა საქორა.
ამიტომ საქართველოს ყველა კუთხის სახალხო თეატრის სცენის მოყვარეთა წრეებს, ჯგუფებსა და დრამატულ საზოგადოებათა ვხსენოვთ დღეიდან ერთის თვის განმავლობაში გეცნობოდნენ:

1. სად როგორი სახის წრეა?
2. რაედენი წერილისაგან შესდგება?
3. მუდმივად სცენის მოყვარეთა შემადგენლობა, თუ შემთხვევითი?
4. როდის, რომელ წელს დაიარაღდა სცენა და წრე?
5. რა მიზნით იმართება წარმოდგენები და ხალხი როგორ უყურებს?
6. არის თუ არა სასცენო დარბაზი და სხვა მოწყობილება (დეკორაციები, ბუფაორია, ტანისამოსი და სხ.)
7. როგორ რეპერტუარს აწარმოებენ და ხალხი როგორ მიესმის უფრო ეტანება?

გამოიგზავნოს: თბილისი, რედაქცია "თეატრი და ცხოვრება".

იხილენ იმედაშვილი

ვიღვ თეატრი

ვინც ჩვენს ჟურნალ-გაზეთებს თვალყურს აღდევნის, ექვს გარეშე, შეამჩნევდა, რომ აპაროლ ხანგაში ლიერ ვახშორდა წუწუნი: ჩვენს თავს-უკვალ ქვეყანაში ქართული თეატრი წელს ნელა, შეუშნევილად უკან მიდის და კვდება...
რამედინადაც მართალი ეს მოვლენა, იმდენადვე სამწუხაროა და საყალბო!

მაშინ, როდესაც ჩვენი ქვეყანა ორთოვიან აიწვიოს კლანჭებით მოდუნებული და გუყუღობითებული იყო, მაშინაც კი ქართ. თეატრი ერთად-ერთი დაწესებულება იყო, წმიდა ტრავები, სადაც ქართველის სინდისი მოთავსებულიყო. და იმ, ამ თეატრის ქართული დღის გამოცეტილია... მისი მუშაი ილაჯ-გაწყვეტლი "კიდელ-კიდელ ეყუდებინა შიმშილისაგან".
მაგობა, საინდვირად, დრონი იცვალენ... ასეთი უფერულობისა და უსიკვებლობის დრო გავიქა, წყიდა, წარსულმა დაისკვთრა... და დღეს ჩვენ ვცითი, რომ მოთვრობა ყველაფერ საქორა პა'ლის აძლეს დრამატ. სახ ის გამგეობას ქართ. დრამის გამოსაბრუნებლად და გასაძლიერად.

ქართული საზოგადოება და ქართული დრო-კარტა დღეს თხურობს ქართულ თეატრს, არა მარტო ფორმით, შინაარსითაც: არა მარტო ვარგელობით, სულითაც... და ეს მათ უნდა მიუცეს...
თუ ამ საქმის შეთარღინი იქნებინა ერთსულგვანად, მკოროდ, საქმის საყვარლონი შეკავშირებულნი, ჩვენ დარწმუნებული ვართ, საქმე მკორა ნიადაგზე დადგება და ქართული საზოგადოებაც სიბოლონი ვარგდება იმ თეატრს, რომელიც შესდგენს ქართველი ცხოვრების მის თვალწინ გამაშობს.

მაშინ, როდესაც ერის გრძობისას მრავალი საშინო საფრთხე მიდგასატი გაოს შემთხვევითი, უფრო მეტი უნარადება სჭორია ისეთ ნაწას და საუბრთხოლო დაწესებულებას, როგორც თეატრი, რომელიც უდავო ქვეყანა-ტყაზედ უნდა იყოს აღიარებული ყველგან და ყველასაგან, რათა მტკიცდენ მოიცილოს უფიხი იმდენი გულში.
ამისათვის ნიადაგი მზათა... 3-9

გამოსათმორვარი

(ძვირფას ვეგობრის ნოე ჩხვიძლის ხსენება)

ძმო შენც თვალს დახეუტე ძვირფას სამშობლოს მკლავებდა: დაანდობა, აღარ ანათებს შენი ვასკვლევი კახეზედა... დამგლოვიარდა ბუნება; ტორდა მწირი ხმაზედა...

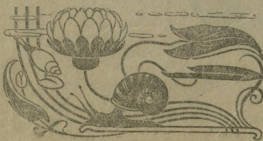
არასდროს შენ არ ვგროვდეს დღე ნათელი და შინანი, მაგრამ ვერა დროს ვერ ვნებო მწუხარე თვალკრამლიანი; მარად ჯან-გავტრებული იყავი იმდენიანი!

მღეროდი, შენი ძახილი ცასა და მიწის სწუდებოდა... თვის ევლბოლო საშობლოს, იწორი... სული გზბობდა... ვეგლობს რომ შენსა ტანჯვასა შენს მტუ ვერვარი მხედობოდა!

ხალს იმ უწლოდი მარადის, ეახხი საბრძოლველად: ებრძოდი ბოროტებასა სიკეთის შესაქმნელად! მკოსანიო იფერულებოდი საშობლის საპოვნელად

ამა, დაიწყო კიდევაც, ჩანს დაწუდენ ოქოსი სიმები, დადუმდა ბავე მეტყველი - ჩაკვა სივრცე ეს ხმება, მაგრამ უკვდავ ხარ მარადის, მედამ უკვდავი იქნები!

ამოლონ კულაშვილი

ზვიარი საპაროვალოვა

VII

ნოე ჩხიკვაძის ხსოვნას

Онъ жайсую письмо совѣтъ не дожѣлъ,
Чашу жизни не выпилъ до дна,
Оторвался цѣпты
И промчался струна.

გაგია

ქართულ ახალ პოეზიას გამოაკლდა ერთი საუკეთესო მისი წარმომადგენელი, ნიჭიერი პოეტი ნოე ჩხიკვაძე. რა დიდი სევდის აღმჭრელია ეს სიტყვები და თავზარ დამცემია ყველა იმითთვის, ვისაც უყვარს და წარმოდგენილი აქვს, თუ რა დიდი განძა ერის კულტურისათვის, მის სულიერ აღორძინებისათვის საზოგადოთ ლიტერატურა და კერძოთ კი პოეზია.

ნოე ზუტეური პოეტური ნიჭით იყო აღჭურვილი და თავისი დაუდგრომელი მღვდელურ სულით და მშოთე ვარ ტემერამენტით ნამდვილი შემოქმედი, ნამდვილი პოეტი იყო, პოეტუ ყოფილ ზეგაღწენს თუ ტენდციას მოკლებული.

ის, თავისი ძლიერი მუხით ხან ქა-ხანაში ჩაიჭო-ლებდა და იმ შემუბს ჩასატებდა:

„გუმარჯოს მაშ შრომის ზეღის,
გამუარჯოს ჩაგრულთ კერას!
გამუარჯოს ვინც ყურს ევდებს
ჩვენს ქოლოს და ჩვენს სიმღერას!

ხან კი „ცა ფიროზ ხელეთ ზორმუტუ“ საშობლო მთა-ბარს მოვეუღობდა და მისი ეშხით დამოთრალი აღტაკებით მოუწოდებდა, მაშინ ტყეში ვაეარდნილ ტარი-ხან და ავთანდილს მისს გამოასანუნადა.

ხან მის სულს სასოფარკეთილოების შვაი ჩადრი მოეფინებოდა და მის გულის სირშიდან აღმოსვლებოდა სევდიანი სიმღერინა:

„შღირი მარტო... კენეს ჩანგი,
ღნება ცრემლი ამ არეში
და ეს ცრემლი, სევდის პანგი
თან ჩაწყვეზა საპაროვი“.

მავრამ ეს „სევდის პანგი“ მხოლოდ წუთითი იყო. უფრო პოეტის პირადის ცხოვრებით გამოწვეული.

მას თან სდევდა სილიაობე და გაჭირებვა, მას ამ სოფლად პურეკ აჯღადა და ბეჯი სხვა რაზე და აპის ძებნაში კი მისი ნიჭი ვერ იშლებოდა, ვერ მაღლდებოდა და სათანადო დონამდე.

გათილია რა ეს ნაღვიანი სულის ეკეთება. დღიურ სიტყვადით გამოწვეული, ის ისევე ბრძოლის ცეცხლით აღგზნებოდა და მიუშობდა საშობლოს გმირებს:

„თავისუფლებას არწინო,
ლომგულნი მშობელ ერისა;
აოსღებეთ მტერზედ, მამონეთ
ხმა თქვენი ახვაროთ ელერისა“
ამას გაჰქოდა ის საიუცელხედ, სიკვდილის პირს მყოფი. ის ახსნივედა ჩვენს გამოცებს, რომ:

„ერთობის ბატზედ ნაფიკოა
რას გვიხაზს მტერი ვერაზი
ძლიერის ნიშნით მაგვიძღვოს
ვიორვის თეთრი მერანი“
და განუტყა ტანჯული სელი...

საქართველოს გმირები აღსდგნენ და ფოლადსებრივი შურაველობით წინ აღუდგნენ ვარაგ მტერს და თავზარი დასცეს მას.

ნოეს უდიდესი ნატერა და სერგილი განხორციელდა და ხორცი შეისხა.

საქართველოს მზე ენლა უფრო კაშკაშებს. ენლა უფრო ბრწყინავს. მისი ბედის ვარსკვლავი.

მხოლოდ აპას ვეღარ სტერტეს ნოე. არ დასცალდა მას და უდროით, ჯერ სულ ახალგაზრდა, სიტყვებით აღსავსე მოწყდა წუთისთველს.

მცდრეთით აღმდარ საშობლოს და დემოკრატიას გამოეცალა ერთი მასი საუეთესო შვილთაგანი მუშა-მგოსანი, მუშა-მოქალაქე და მუშა-მამულიშვილი.

მართლაც, რომ „უდგოთ იყო მისი სიკვილი“.

„Отгорвался цѣпты
И промчался струна“.

გრიშა კენჭულია

ნოე ჩხიკვაძის საფლავზე

გლოვის ხარი ჩამორეცეს... და შენც მოვაგენენს...
შავ საფლავის ღია პირზე კრძალვით დავასვენენს!
ისე მოგართეს ყვეალებით, როგორც პატარაძალი...
და ამითი მოიხადეს თავიანთი ვალი...

როცა მწარე ყოფაში, ბეჩავს სული გზდებოდა...
როცა ღარიბს, არ მქონდა პურა ვენაჭრებოდა...
როცა შენი სახელი დადილდე იერუფლებოდა...
მაშინ შენი ღაღი არვის ეცურებოდა...

მავრამ დღეს-კი, ამობილი, ხედავ რომ მოვიგონეს...
ვინ იყავი, რა იყავ—ტლი ძლიეს მოვონენს...
კარგი სიტყვა, თბილი სიტყვა, ცრემლად დაგაწვიმეს...
პატევი გეტეს, საფლავამდის მოვყავნ, მოვაკოლეს...

დღეს სუველას შევბოლა შენი პატარები...
იგრანეს, თითქმის, იმითი ყოფა განაშაბები...
მავრამ როცა საფლავში მიწის მიფარებოდა...
მაშინ მათი ხსოვიდან წაიწლები, გაჭრებინა...

გლოვის ხარი ჩამორეცეს... და შენც მოვაგენენს...
შავ საფლავის, შავ კალთებზე კრძალვით დავასვენენს,
ისე მოგართეს ყვეალებით, როგორც პატარაძალი,
და ამითი მოიხადეს თავიანთი ვალი... დ. ჰანჭთელი

„რუსული შაპა“

ამავე ქართველ მესტარსა ცხოვრებიდან

I

„ძალიან კარგი კაცია ახმედ-ბა... იგი მეტად ერთგულია თავის სულსისა. დამცველია ძველი ფანატიკური მსოფლმხედველობისა. ყველა ერთგულ მალს თათარს აყენებს და ყველა სჯულზე უკეთესად—ისლამს სიყლის. მოგწონს ახმედ-ალის სიმეტყე. მისი ვატაცებელი სიყვარული თვის რწმენისადმი, იცის იმან, რომ მისი წინაპრები ქართველები იყვნენ და ამავე დროს ჭრისტიანები.“

ხანდახან დამესაც კი უთვს ქართულ ნასყიდრალებს, ხსნარებს სათიფს, საგველს, მამალს, ადგომის დროს ხმარობს წითელ კვერცხს... მგვიამ რომ კითხო, თუ ის ვინ არის, გიპასუხებს: **თათარი**, ტყუილად შეეცდები დაუმტკიცო, რომ იგი ქართველია, სჯულით კი მუსლიმანია. მისთვის სჯული ერის აღმნიშვნელი სიტყვა არ არსებობს. ყოველი მიაღიარებელი ისლამისა, მისი აზრით, თათარია.

ამჟღადლა იმ დროს ქართველი მუსლიმანია, რომელსაც აპირა ქობულეთი თათრის ხელში იყო. ნამძვილი პანისლამისტიკა.

აზა ნაკლებ კარგი კაცია მისი უფროსი შვილი ხასანი... ეს უკვე იმ დროს ქართველი მუსლიმანია, რომელსაც ბაიოში და მისი ოლქი საქართველოს დაუკავშირდა... ხასანი დიდხანს სცხოვროდა ქართველ ქრისტიანეთა შორის და მათგან შეითვისა ბევრი კარგი აზრი, კარგი შეხედულება და ზოგიერთი ჩვეულება, რომელნიც ეწინააღმდეგებიან ისლამის მოძღვრებას. ხასანში ვადაცტება მოხდენილი, მისი თანაგაძიძობა აშკარად ქართველ ქრისტიანებისკენა, მაგრამ ამას არ ამხელს, თითქოს პორტუგალებს, ვაბეულდად ვერ იქცევა... მას სასკოლო ჰასაქის შვილებიც ჰყავს. ესმის სკოლის მნიშვნელობა და ინატრება, რომ მის სთველში ქართული სკოლა გაიხსნას. მან, პირველმა, მოაწერა ხელი სკოლის გახსნის შესახებ შედგენილ განაჩენს... ელის მოუთმენდალ სკოლის გახსნას... სურს შვილები ჯერ სთველის სკოლაში გაზარდოს, მერე გიმნაზიაში, შემდეგ უმაღლეს სასწავლებელში...

II

— მე შენთან ვეღარ ვიცხოვრებ. მიხუცო კაცო შეიძიბილწები. მე ცალკე ვიცხოვრებ ამას იქით: შენ შენდა, მე ჩემდა... ჩემო ხასან! შენ არა ხარ მართლმადწამებულ მუსლიმანი. შენ სჯულის წინააღმდეგ იქცევი. ღვინოს მიირთმევ...

— ჩისთვის, მამა, რა დავაშავე!
 — ის დააშავე, რომ შენი სახლი ქართულ სკოლის დაუთმო. ის დააშავე, რომ შენს სახლში ბინა მიეცი ქრისტიან მასწავლებელს... ის ჩაიდიე, რაც სჯულისგან აკრძალულია... მალე მუსლიმანი ბავშვები გაქრისტიანდებიან, და ღვთის რისხვა ჩვენს თავზე დატრიალდება. ჩვენი მკვდრები საიქიოს წააყვებიან. ხომ გახსოვს, რა იქადაგე ხოჯა მჩეთში?
 — მახსოვს, მამა ჩემო, მაგრამ არა მჯერა. არ მჯერა რომ ღმერთი ვაგვიწყურეს იმის გამო, რომ ჩვენ ცოდნის შექმნა გვიწოდდეს. რა ვიცო, მთელი ქვეყანა დღეს ქრისტიანების ხელშია. არ მჯერა, რომ ღმერთმა მკვდრები წაწყვიტოს ცოცხლების ცოდვებისთვის. თითოეული მკვდარი წაწყვდება და ცხობდება იმის მიხედვით, თუ სიკეთლის დროს რაგორ იქცეოდა: ცუდად თუ კარგად.

— მე მეტყობს არას ვეტყვი: შენ შენდა, მე ჩემდა! წავალ და ცალკე ვიცხოვრებ. ვინ იცის, ვგებ შენი აზრი სჯობდეს ჩემსას!?

III

ხასანის შვილმა უკვე დამთავრა სასიფლო სკოლა. მამა უპირებს მისცეს გიმნაზიაში... იმ დროს რუსული გიმნაზია იყო. ამჟღადლას ჯავრით აღარ სძინავს. უნდა გააფრთხილოს თავისი შვილი, რომ რუსულ სკოლაში არ მისცეს ვიფი.

— კარგა ხანია ამხედლა აღარ სწევია თავის შვილს. ის მარტოდ მარტო ატარებდა თავის ცხოვრებას რამდენინაა წლის განმავლობაში. დღეს კი გაიყო საშინელი აშმაგი, რომ მის შვილის შვილს უპირებენ რუსულ გიმნაზიაში მიტყნას.

— ხასან! ერთი ვაფრთხილება კიდევ, შენს შვილს რუსული შპაკი არ დააბატო, თორემ დიდად დაგსჯის ღმერთი!

ხასანი ღიმილით ხვდება ამ ვაფრთხილებას. შენ ილიმები და მე გულში ვტკრი. ფესკას ჩვენი მართლმადწამებულ ფილავის ქუდს არ იხურავენ მუსლიმანი გიმნაზისტები, ეს მათ აუკრძალეს, რუსული შპაკის დახურვით კი სჯულის მოლატებები ეცნებოთ.

— არა მჯერა, მამა ჩემო, არა მჯერა.
 — მამ, კარგი ორს ხოჯას დავეითხები ამის შესახებ: ერთს ქობულეთი და ერთსაც შავუტში. ორივე წმიდა ადამიანებზედა თიგვრება. პირველი სტამბოლს მივრეკი შენაურად ნასწავლია... ენახოთ ისინი, რას იტყვიან... თუ იხინიცი მოლატებენ, ჩემი ხელით სამარტს ვაგვიბორო.

IV

ამხედ აღა ორი კვირის შემდეგ დამპარებული ზის ქეჯე ლეღვის ხის ქვეშ და გარინდებოთ იცქირება ჩაქვის წყლის თვალ წარბატაკ ხეობისკენ, რომლის ვასავალს ამშვივებს არა ნაკლებ თვალწარბატაკი კობტად ამართული მჩეთი თავის ნახევარმოვარით. ვინ იცის, რა ფიქრები უტრიალებს მთხუტებულ ამხედ-აღას ამ დროს... მას ცალი ფეხი სამარტში უღვია... მის სიკვდილის შემდეგ, ვის შემუდლა წარმოადგინოს, რა მოხდება მის სამშობლო საფელში. ამხედ აღა თავის ჩრმუნებში შეუტრატყოფილი დარჩა ორისვედ ხოჯისსაგან. ორივემ განუბატრტ მას, რომ რუსული შპაკის დახურვა ცოდად არ ჩაითვლება, რომ სწავლის შექმნა კარგია. ამას თვით აღლახი გვიბრძანებს.

ასეთს პასუხს ხოჯებისგან არ მოლოდა. მოტყუებული დარჩა. ხასანმა ვიანარჯვა... მამას რღლა დარჩენია იმის მეტი, რომ სთქვას შოთას სიტყვები, რომელნიც ხალხშია დატული ღღმდის... რაცა ვინმე რამსმეს შეიკითხება ამხედ აღას ახალ დროის შესახებ, ჯერ გულამოსკენით ეტყვის:

— მე რგორც მიჩირავს, ის ვიჩირავ. და მერე მიაცილებს:

„რაცა ღმერთსა არა სწადდეს, არა საქმე არქნების. არ ვკარავა ვარდუვალად მომავალ საქმე შენა... ვანვის ძალუქს ხორციელსა აგრების კარავადენს. მაღლი უფავს: ესე იყო წადლი და მიხი ნება!“

ამ ღრმა აზროვანი სიტყვებით ინუგუმებს თავს ჩვენი ამხედ აღა...

ეს უტოროთ მას სამარტმდის სულიერი მშვიდობა. ხასანიც სრულიად თანახმა მამის ამ აზრებისა და გულში წინასწარ თავის მსოფლმხედველობის გამარჯვებას დღესასწაულად და ცხადად ემსხ, რომ ის თორორული ჩარხის უკულმა დატრიალება შეუძლებელია!

ილია ფერაძე

✓ ქართული ხელოვნება

(დასასრულია ახ. „თ. და ნ.“ № 17)

თუ ქართული ხელოვნება თავის ისტორიის შიდა გზაზე შემოიფარგნა იყო არი კონტრინტის კულტურულ მისწრაფებათა, უკანასკნელ ხანებში ევ ისტორიული მისა ჩამოერთვა. ქართული ერისთვის შიშივე გამოდგა უცხო გაბრუნებულ დისტაქტის ოპერაცია. აქართლის ბედის ტრაგიზმი, მისი უქედღებება სწორედ აქ უნდა ვეძიოთ. ჩვენ მოვეყვით ჩვენს კულტურას. ჩვენს წარსულს. ჩვენთვის წარსულში დაგროვილი ღირებულებანი უქნობა. ძლიერი საშუაზაროდ უნდა ჩაითვალოს, რომ თანამედროვე კრიტიკა ჩვენს ახლომულ ლიტერატურას ვერ გასცილებდა და სრულიად არ ცდილობს გვიჩვენოს მაინც ამითვის ის ღრმა უფსკრული, რომელიც ხელოვნებათა განხორცილა წარსულსა და აწმულის შორის. ერის კულტურული წინსვლა კი სწორედ მაშინაა შესაძლო, როცა წარსულში დამახადებული ნაყოფი უაზროთ კი არ იხარჯება, არამედ ითვისება და ინდებება. ესაა ძალთა ეკონომიზაცია — კაცობრიობის ევოლუციის ქაქეობელი.

ქართულის ტრალიკლება მდგომარეობამ ჩვენს აზრით, თუოდ უნდა დაძაბოს იმის შეგება, რომ მსოფლიო ფერულში ჩაბმა სულის გამოვლენა არიოლობს. დღეს გულწრფელი და უნადგო პატრიოტი თუ მოიზიფს ქართულის „უმაწოდ შენახვას. ღრმა უფსკრული პოლიტიკური ცვლილებანი ერისთვის ვარდაღებია, — ასეთი უნაქეობა, დოია, არი მისიკ გამოვიტროთ, რომელიც წარსულის რომანტიკამ გვიანდერძა; იმან, იფუხის ვისა ფერითია ც „დიდება ივერისა მისათ მარხია სამაქება, ჩვენ კი სულ სხვა გვარ სულის გამოვლენაზე ვლაპარაკობთ.

ხელოვნების მეცნიერებამ ვაჩვენა, რომ აზრების ეკონომიზაცია გვიანტეორის ნაბიჯთ მიიწვეს წინ, პოეზია, ჰემარიტი მხატვრული ტაპი აზრთა, ფიქრთა, გრანობათა მორგება. ავგარობთ ევატრებთ მას ჩვენს სულის სიღრმეში.

გენის წარმოსაზობად, როგორც სოციალური ვარადატება — სოციალური პირობები, ავგრთვე წარსულსა და აწმულის შორის — ნორმალური ვაგება საჭირო. აი როცა გოი ავგისნის წარმოშობის მიხეცს ა. ლენარსკი (იხ. მისი „Меняство и индивидуализм“ კრებულში „Мислишь ох несутесть“) „საკაცობრიო შემოქმედების ყოველ დიად სულის ზრდაში ხდება წინასწარი მასალის დაგროვება, თაისებური ბუნდოვანი შეჯგუფებანი მოძირად ცენტრით და ჯერ კიდევ გამოუჩვენელ უსახო პერფერეიებით, როცა საქმე მიღდება იმავ მასალის ფერადებში და მევიდრ მატრიაში ჩაისმისაზე, შრავალი ბოძა ხელსაწი ხელების ფათორით იკვლევს ვახს, აცნობებს ერთმანეთს სხვადასხვა ობიექტსა, სკლეოლბს თავისი შემოქმედების დროს ჩაწედს პოეზიის საერთო სტრუქტონს, რომლის გამოთხილს თავის გულშივე პოულობს. როგორც ჰქმეო ძაბრისგარე წაწილი ტრფონისა (ხეყრუ) თანდათან ისახება მათი შემოქმედება კონტრტიულ წრეებში ვაოკვეულ ხელოვნების და პრინციპება; მათი შემოქმედება მისწრაფების ერთ დიად მთლიანობაზე, შედეგისაკენ, რომელიც დასრულებული გამოხატულება იქნება იმ ფართო წრისა, კოლექტიურ დანტახიის

ხედაზე, რომ ვაიშალა და დამკვიდრება იწყო, მავრამ რამდენადაც ბრწყინვალე არ იყოს ეს ნაწარმოებო გენიოსისა, კოლექტიური უტრობს აოაფებს არ ხედვის ამ ქმნილებაში არამედ თავისა; მხოლოდ ვადაშუაფედულს, ვარადაქმნისა, სრნთება და პაქმინირად ჩაბმისმულს გენიოსიკ; ნორმალური პირობებში, ქმნის სკოლას თავის მიმართულებისა.

თუ გენიოსს წინაგრეში, ხშირად, შემუწვევლად დარა ჩენილი ფესვებათ, საფუქვლად ედებიან მას, მისი მიმდევარი, — ეს ავავიებული შტრებიბა მისი. და ეს იმიტომ, რომ შედეგში მრავალი შესაძლებლობა არის დამარხული, რომლის განსახიერება, რა გინდ ძლიერიც არ იყოს იგი, ერთ პიროვნებს არ შეუძლია მობრუნებულ ძაბრითი ფართოვება და დასაბამი, ეს გენიალური ქმნილება და მრავალი გზით მიდის ვარკულ ზღვაზე, რომელიც ყველაფერს ასე ხიარად ნთქავს ცხოვრებისა და დედაახალის შემოქმედებისათვის.“ და ვინა ამისთვის არ არის, რომ მამლეტი, დონკიხოტი, ფასტი ჩვენი სულის ისტორიათ ვეჭვენება.

რამდენიმე სურათი და მთელი კაცობრიობა ჩვენს თვალწინ იშლება. ყოველი დიდი მხატვარი დიდი მოახროვება — დიდი ფიქრთა აღზია.

ქართული სულის ისტორიაკ ქართულს ხელოვნებაში უნდა ვეძიოთ. ჩვენ, ახალთაბამ მხოლოდ სახელეუი ვიკით ჩვენი ხელოვან ისტორიკოსთა; მათი შემოქმედება, მათი ლიოლული აღტყინება ჩვენთვის სრულიად ვაუგებარია. მათი წრეული ემოციები ჩვენთვის მეცადონა რომ ყველა ეს ასე არ იყოს, ვინ იყოს იქნებ ჩვენი დღევანდელი პოეზია მკვიდრ ნიადვზე მდგარიყო და შედევიც კი წარმოშობილიყო. დღეს კი, როგორც ქვეყნი დავინახავთ, ჩვენი პოეზია ცოცხო და ეს სიტყვე უმოხულ-სოციალური პროლობის შედეგია. ჩვენი მგონისითვის, როგორც კოლექტივის ყველაზე უფრო მგონიბარე ელემენტისთვის, ჩვენი სულიერი კულტურა ნაკლებადაა გამოცნობილი, ისტორიული ინტუიცია კი ყველაში არ არის ძლიერი.

მართალი იყო ია ეკალაძე, როცა გულახდილად ვანუხება ერთი ახალგაზდა ჩვენი მგონსთავას, რომ საქართველოს წარსულს მათ თვეში ფარდა აქვს ჩამოფარებული.

ყველა ზემოდ დასახელებულ მიზეზებს ის მოსდევს, რომ ძლიერი ნატიო დაჯილდოვებულ მგონსა ერთი კალმის მოსმის შემდეგ სდუმს, თუ არა — ისევ ძველ ნათქვამს იმეორებს. ჩვენ ზეით მოვისხენით, რომ დიდი მგონსა დიდი მოახროვნეო. აზროვნება მუშინ იქნება ძლიერი, თუ მგონსაძა ცხოვრება ამ თეორიკულად ან პრაქტიულად შესწავლა, მავრამ გარდა ამისა, საქირთა ის ნორმალური ვადსაწავა, წარსულის ვაგება — შეგანება, რომელიც ერთ მთავარ ელემენტად შეიძლება ჩავთვალოთ ხელოვნების ფილოსოფიაში. ჰუშკინი ვეყენო ხალხური პოეზიას, წარსულს, სივლე-გუფარებ, — ფრანგებტებთ — კარამზინით და ძლიერი ისტორიული ინტუიციო შეთარაღებული ვახდა უდიდეს მახად რუსულ პოეზიისა.

გოგოლი წერილით სთხოვს დედას ყველა ზნი-ჩვეულებანი, დათბობა, შემოსილობა მღვდელმსახურთა აწეროს, და მიაწოდოს მას უკრანინდების ყოველსიტყვიბიდანა.

გეტემ ისეთი საბუნებისმეტყველო კანონი აღმოაჩინა, რომელიც სპეციალისტებმა ათი წლის შემდეგ დაამტკიცეს.

მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენში შესაწინავეად გაართულდა პოეზიის ტენიკა — ლექსების ემოციური ლირებულბა სუსტია, თანაც ზოგ შემთხვევაში ყალბა.

წარსულს მოწყვეტილი გული ჭარბი ბელოვნების სუსტად ფეთქს. ეს სისუსტე ეტყობა ყოველ კლასის ბელოვანს. იმიტაცია პიროვნების ძლიერია კლასიურ სოციალიზმში, მაგრამ იმიტაცია პიროვნებისა, რომ დააგრულ ერში ყველაზე უფრო ძლიერია. ამას, ჩვენის აზრით, მტკიცება არ ესაჭიროება. ამ მოვლენას ჩვენს პოეზიაში და საერთოდ ბელოვნებაში ჩვენი პოეტებიც კი გრძნობენ.

შემდეგ წერილებში ჩვენ ვეცდებით ვახილოთ ის საინტელი სურათი ჩვენის ბელოვნების და კრძოდ კი პოეზიას, რომელიც გამოიყენა ჩვენში არსებულმა სოციალურ-პოლიტიკურ ატმოსფერამ და წარსულის გაუგებრობამ. აგრედვე აღინიშნავთ იმ გზას სულის გამოთლუბისას, რომლისკენაც მიისწრაფვის ჩვენი ბელოვნება წინდაწინვე ვკრძობთ, თუ რამდენად მძიმეა ეს მოვალეობა როგორც მკითხველის, ისე პირადით ჩვენი ამესწინავე, მაგრამ ოგიუსტკონტის თქმის არ იყოს, „სიკვდილამდე გამოცდილება შეგნება.“

კ. კეკელია

მომღერალი

თავგაბა წარბათალი

დაბალი ტანის ქალწული, თეთრ სამოსელში, ყელზე კრიალოსანი ღვას რჩიალთან.

თუ პირველად ხართ მის კონცერტზე, თავისთვის იტყვი:—უნ არის ეს ბავშვი, ან რას ელის მისგან სიყვარულსა?!. მაგრამ... პირობაოვსების ბელების ოსტატურ შეხებით ნახად ამბურდება როიალის კლავიშები და „პატარა, შავგვრემანი“ თამარა ხმას გაყაოლებს...

გზიბლაეთ ეს პატარა ქალწული!

მის შესრულებაში გრძობით მუსიკალობენ ჯერ კიდევ თავდაჭერლობით ბოშური რომანსები.

ღამაში ტემპით თამარას პატარა ხმა საცხებიო უახლოვდება რომანსების სულს.

თამარას მუსიკალურ პიროვნებაში კითხი დამახასიათებელი თვისება უნდა აღინიშნათ — ეს ყოველი რომანსის სასიციცხლო ნიჭების გაგება და მათი თვლი განცდაში მისი გავლა, თავის დაქტრა, სახის მუტუკულების ახაზა სტრის მუდამ ერთუფრობაში. საჭირო სხვაობა არ არის დაკული საემოიდ.

კრიალოსანი დახმარებას უწევდ თამარას ბელებს... მოვაცლოთ იგი და მამს რა იწებოდა?..

ეს არის სუატი მხარე ახალგაზდა მომღერლის.

ჩვენ კი გვინდა ხმის სასამო ვამოცემასთან ჰარმონიული დაკვირვება ფიზიკური მოძრაობის, გარგნულ მრავალსახიანობაში ბოშური რომანსების ფერადი მონენტების ახაზა.

ამისათვის სკოლა საჭირო.

თამარა კი ჯერ მუშაობის დაწყებაში ღვას.

ბოშური რომანსების და თამარას სულს შორის ჩვენ უნდა ვნახოთ სრული იგივეობა.

ამას ის მივლევს, შესაოლედეს.

ვისურველად—თამარა წერეთელი ჩვენთვის გაბედს ის, რაც ნაშრომა რუსეთისთვისა.

მათ შორის არის ცხადი ნათესაობა. მ დღამაჩავა

ნიითალი გზავუნაი

ორი სურათი.

ზამთრისგან დამზალ ბუნებას წყნარად მისინებოდა. მზეუ ამონათა და ფხიხელი თვლი ორგვლივ მიმოიოლო ქვეყანას: ღიბილით მიუთლურსა, თითქოს ეუბნება:

—ღლოა, ნუ გძინავს, ვაილიქო.

ბუნებამ იგრძონ შშობლის ალრის, იგოძონ მხის ცხოველი სითხე: თეირი საზანი დინჯეთ გაღაიბონ, მხის სხივებს მიეგება და სხიხარულის ნაკადი თვლიოვან წარგოსქდა.

მზემ იეონ საეყარელი შვილი, იეონ ვახაფხული.

ჭაბუქს სახე ამყვენებოდა, თვლი ოქროს სივითათლად გამაწყნებოდა და სიციცხლო-სიყვარულის ნიშნით ვარდ-ყვვილით დაემშვენებოდა გულმკერდი. მზე კვლავ ეალურსებოდა და ღიბილით უჭარავდა ოქროს სხივებიან გვირგვინს.

ღამაში იყო ღო, ღამაში იყო ვახაფხული.

წარმატება სილამაზემ იარის მგოსანს გაულეცია სიყვარულის გრძნობა. იგი მოღირდა, აცნებდა, ამსიყვარდა ჰანგებად ქვეული: ხმა მისი გაჟეა მონარნაყ ნიყს. ყვავილები გულდასპით უსმენდნ ვარლის მგოსანს, მისწონდათ ბულბულის ხიჭტა, მოსწონდათ დიდება ტურფა ვახაფხულისა.

II

ზამთრის სუსხით დამზრალ ქვეყანას შვიად ჩასძინებოდა; ისმოდა გოღება, ოხვრა-კენება. თავისუფლების სხივებ პარბათ შერონათა მშრომელთა ეკრში. მისქალმა მამრქალთ და ღიბილით გამოცხებოდა:

—ალსდექ, ნუ გძინავს!

ძილმიბლადა ვაილიცა, შვიი სუღარა მსწრაფლ მთიშორა და მიეგება თავისუფლების სინათლის სხივებს. მზემ იეონ მამრქალი, იეონ თავისუფლების მეზიარახტურ ჰამბუს ალის ფრთა სახე გამოწყინებოდა, გულმკერდი წითელი ვარდით შეგმენს და ოქროს გვიოგვინის ნაცვლად წითელი ღროშით დამშვენებულყო.

ავიჯიზდა მშრომელი ქურა, მის ალისფერს შვიი ჯანუი მოშორდა. წითელი ფერი ნათლად გამოხინდა ცეცხლის კიოანზედ. ცეცხლის ოლისგან მზემ ოქროს სხივებით ამოჭარა იავარის ფერი ახალი ღროში. მის წარმატება სილადემ ვაულეობა მგოსანს სიყვარულის გრძნობა. იგი ამღერდა, ამსიყვარდა და საჭიოველის კითხიკიდ გაჟეა ხმა მისი; ცის ანგელისნი გულდასპით ისმენდნ მგოსანის ხიჭტას, ისმენდნ ჰიმნს ყოის დიდებისს. და აუვაფხულს მამულს, მის იავარდს, თავისუფლების წითელმა სხივებმა მიუჩინს ცხოვანი მებაღე. იგი მას უყლის, სღარაჯობს და ოქროს ზაფხულის მოლოდინში ავიოგვინებს მომავლის დიდებას.

მუშა მისა დევაიმ

მიხაკ სოლომონის ძე ურუშაძე

სოფ. ლიხურის გოჩია გვარდიის ხელმძღვანელი, ოს-მათა შემოსევის დროს აქტიურ მონაწილეობას იღებდა ბრძოლაში. ოსმალები რომ გაიხდნენ—ჩლოქის პირზე ვერაგულად მოკლეს, რამაც სერის მწუხარება გამოიწვია. მისი სიკვდილით გვარდიის ერთი საუკეთესო ძალა გამოაქვდა

გოგრა უხვპლრა

უკვე ზემელის აფთიაქთან ვიყავი. შევერდი. არ ვიციდი საიდ წიფელთაფივი. უკვე მოსკოვის მოსახვეი-სკენ მივიხედე. იქ რამოდენიმე კაცს თავი მოეყარა და რაღაცეა ბნა მალა კამათობდნენ.

ხუმრობის გუებაზე ვიყავი და ვაღაწვივტიქ მეს მიმლა იმით კამათში მონაწილეობა. ორ წუთში იმით-თან გაჩნდი. მოკამათნი მუშები იყენ. სვადსხვა ეროვნების, წოდების და მიმართულების.

— მე ვამბობო, — რმტკიცება აშხანაგვს შავ-ყოთელა მუშა; დემოკრატიის ხსნა სოციალიზმი და ეს სოციალიზმი საბჭოთა რუსეთშია. მიხედ-მოიხედეთო, თკალეი გაახილეთ და ყველაფერს დაინახეთ. რუსეთში და ადრბაიღებში სოციალიზმი უკვე დამყარდა. ეხლა ჩვენ საქართველოში დავამყაროთ სოციალიზმი.

— სისულელა, ვაწვევტინა თავ-ებოტა მუშა; ჩვენ კარგად ვიცით სად არას სოციალიზმი და სად არა. იქ, სადაც შენ სოციალიზმს უწოდებ, ყველაფერი დანგრე-ული-განადგურებულია, აქ კი ყველაფერი როგორც და ჩვე-ნი ინტერესებიც დატლია. სწორედ აქ არის სოცია-ლიზმი და არა იქ.

— მართალია, მართალია! — დაეთანხმენ თავ-ბელო-ტას დანარჩენი მუშები.

შავ-ყოთელა მუშა უხვბულ მდგომარეობაში ჩა-ვანდა, რადგან მომხრე არავინ აღმოჩნდა.

ამ მდგომარეობიდან მე გამოვიყვანე. მისი მხარე დაიჭირე.

— სრულ კუმარიტებას აშხობს ის აშხანავი მეოტი, დე-ვიწყე: საქართველო კონტრ-რევოლუციონერი და ბურ-ჟუზიული ქვეყანაა. აშხანავმა სთქვა, — მიუთითე ხელი თავ-ებოტას: იქ ყველაფერი განადგურებულია და ამი-ტომ სოციალიზმი არ იქნებაო. სცდება აშხანავი, სწო-რედ იქ არის სოციალიზმი, სადაც ყველაფერი დანგრე-

ულია, ჩვენში კი, ისეც ისეა, როგორც ნიკოლოზის დროს იყო და კიდევ უფრო აშენებული. ვარდა გორი-სა, რომელიც დაინგრა მხოლოდ იმიტომ, რომ ახლო-მავლო ოსეთის პროლუტარიტი სტოვდროს. რამდენად თქვენ კარგად მოგხსენებთ რამდენჯერ-მე დამამკიცა თვისი სოციალისტობა მრავალ-გვარ თავის რევოლუ-მოსვლებით დამამკიცა.

კიდევ მანდოდა რაღაც შეთქვა, მაგრამ თავ-ბელო-ტამ არ დამაკლა და ერთი რუსული შემოვიკურთხა.

— ესეც სომეხა იქნებო, მიუბრუნდა თავის აშხ-ანავს, თქვენ, ყმაწვილებო წ პრახინდით სომხეთში და იქ დამაკარით სოციალიზმ. თქენი სოციალიზმი ჩვენ არ გვეჭირა.

— იქ დღეს-თუ ხვალ დამყარდება სოციალიზმი, — უუპასტე მე სომხის ერთი ისეთი პარტია უფას სთავე-ში, რომელიც უკიდურესი მემარცხენეა და რომელსაც არ სჭირია ს სისი კარინა. მან იცის რა დროს რა სთქვას და რა მოიმოქმედოს.

— სრულ კუმარიტებაო, დამეთანხმა შავ-ყოთე-ლა და ირავე ხელი ჩაომარტოვ.

დანარჩენმა მუშებმა გულიანად ვადიხარხარეს.

— შენ რა ქვიანა შევეციტხა შავ-ყოთელა.

— კარაპეტ, შენ?

— თორიხა.

— მართლა, კარაპეტ, ხვალ დილის 7 საათზე ამ ადგილას შეხვდით. შენთან მოსალაპარაკებელი საქმე-მაქვს. — წამჩურჩულა თორიხამ და კიდევ რაღაც სომხუ-რად მოხრა, რომელიც ვერ გავიგე.

— ლა, ლა თორიხა, — უუპასუხე.

— ანა, ერთი ეს მიხატითო, — ცხარობდა თავ-ბე-ლოტა: ეტნი ვის ასწავლიან ტყუეს?

— ეს და თქვენ — მეუყვითა თორიხამ. თქვენ ბურ-ჟუზიზა ხართ და ისეთი მი ვეროპაც ვყავთ, თქვენში ორი ბურჟუაზია არის. ერთი არისტოკრატი-ბურჟუაზია, რომელსაც უკუთვნიან თქვენი ვორდანია, რამიზილ-გემეკე-რი და სხვები. მეორე კი ის ვაჭრები, — მიუთითა ხელი ბუტკაში ხილის მოვაჭრეზე.

თორიხას კიდევ უნდოდა რაღაც ეთქვა, მაგრამ მილიციონერმა არ დაეცალა, რომელიც ჩვენად მოგვა-ბროდა და ერთს ვვიგებდებ. სტყა ხელი ჩემს თორიხა-ს და ერთი ისეთი პანტული ამოკრა, რომ უკან გახვეული შალვარი წამა გაქოთელა. არე ჩვენ დაგვიტობდა უსუ-რადღებოთი, რომ დროზე თავისთვის არ გვეშველია და არ გავვანტულებოთო საწყალი თორიხა, ცემა-ტყეო თ კომისარიატიზ-წააბრანეს.

მალ-მალად

მეჭალი სონეტი

მგასანი ცვარნამი

წირვის დარეკეს და გაიხსნა გეტრას ფარდა, ცელქი ნიშნები ატორტმანდნ დაპირალ გელეხად. შვიდი მოისი, საუფუნე გაუჩინარდა! და ჰკვივის სული წინაპართა ცეცხლ შოკადებით. დიდი რუსთველი მოზრბანდება ვეფხვი მხედარი, ქართველი ერი ვულს ჩაიჭრავს ლექსთაიკონებით. უფსკრულში ზღაზვნით ჩაეშვება შვიი ცეცხლარი, მწუხარ მეფეებს აკლუბენ უტყვი მონები.

ბეკა ძილღვით მეც დავემბ ვერკაინის რითმებს, სუფთა კბილებით გადავკოცნი სახეს მოარულს და შემოვიბავე ნაწნაუების კისერზე თმებსა.

კოკი ებრალიძე

თბილისი—7/√-20

გრიზაშვილს

ის ვინ იყო, ყვარჯენით რომ გააპო ერთი ფონი: თვით გაიდა და ტალღებში ამოარჩო ფარაოა?! ის ვინ იყო, მაის მწვერავლზე წმინდა ლოკით მოქანცული, ქვის ფიქალზე ამოკვეთა მცენება, დღურთის მოქმედლა?! ვინც რომ ნახა ბუჩქი ნახი, როგვო სწავდა ღმერთის

ცეცხლი,

ჩაიხედა და ამ ცეცხლის გულში ჰპოვა ანარეკლი; ღამით ღმერთმა უსახსოვრა სხივი ნახი მომკინაოე, დღისით ჩრდილი ნისლოვანი ფერქრთალი და მოარჩარაოე? მოსე იყო, დიდი მოსე, კის განგებით ვაღმოსული, რომ დაეხსნა სატანეთში ერი ტანჯვით ფერ-წასული... და შენც... და შენც, როგორც მოსე პოეზიისმ შეთვარ ზღვაზე.

ღმერთად შექმენ შენი მეზა და სიკოცების სილამაზე, სულს ფსალმუნად იდაფენა საელფერო შინი ნებეი, ლექსთა კრება ისე მზეობს, ვით საოწმე ჩირადნებეი; შენი ლექსე აიკინა მარგალიტის ნარჩარ სხივი და სამშობლომ უქვადევა ვადადავა სხივ-გვირვინად!.

ტასო რუსელი

პროვესკორი ა. გ. შინიძე

(ქართული ფოლოკორის დოქტორის ხარისხის მოპოვების ვაგო)

სილაშაჩის გავა

გრიზაშვილი

უკანასკნელ ათეულ წლის განმავლობაში თუ ვისმის შეუძლიან თავი გამოიადოს, ქართველის სილამაზის გრძნობას ვეფუბდო, ემათი პირველთაგანი ი. გრიზაშვილია. ქართული სიტყვის ჯადო-ოსტატი, სილამაზე-მწვენიერობის თილისმის ვასალუბე, მიჯნურთა სულისა და გულს უფრო მესაღმულე, — ი გრიზაშვილი. ახალ ჩვენს მგონებში ყველაზე უფრო მეტად გრიზაშვილი ეხიარა ნამდილო ქართველთა — ერთგულ სულს მიჯნურობის გრძნობა ნაირ ფერადებით გარდავიშალა და მწვენიერობის მიუჭებულო ვანცდა ავიმეტყველა...

იგი რაედუნად ზეადამფრენია, ხენაარი, იმდენად მიწიერი, თავისინა...

და საქართველოს სულის მეტყველთა შორის გრიზაშვილს ფრად საპატიო ადგილი უჭირავს.

ამას გრძნობს ქართველი საზოგადოება, ქართველი ბაღნი და ღირსეულადაც უფსებე.

თბილისის 10 სახელმწიფო თეატრში კიდევ ერთხელ გადიფურჩნება მისი სული და დამსწრეთ მოაფუნს კასპონიერებს.

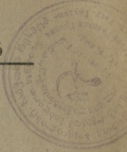
ეს იქნება სილაშაჩის მეფის ღამაზე ზეიმი...

იოსებ არმათიელი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სიბრძნისმეტყველების ფაკულტეტის 1920 წ. 9 მაისის საჯარო სხდომის ოქმი

1920 წლის 9 მაისის ფაკულტეტის საჯარო სხდომაზე პაეტრობა იყო პროფესორ აკაკი შინიძის გამოკვლევების ასუბიექტური პრეფიქსი ვიორე პირისა და ობიექტური პრეფიქსი მესამე პირისა ქართულ ზნებში გამო რომელიც წარმოდგენილ იქნა საზოგადო ენათმეცნიერების დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მოსაკრებლად ოფიციალურ ოპონენტად ფაკულტეტის მხრივ იყვნენ პროფესორი გ. ახვლედიანი და ივ. ჯავახიშვილი; პაეტრობის შემდგომ, უნივერსიტეტის დებულების 24 მუხლის თანახმად, ფაკულტეტს მალე შეეძგენრობით მკობა ჰქონდა და დაადგინა: თხზულების დაცვა ქანდაყოფად ჩაითვლოს და პროფესორი აკაკი შინიძე ენათმეცნიერების დოქტორის ხარისხის ღირსად ცნობილ იქნეს.

ფაკულტეტის ეს დადგენილება მოსწონდეს თბილისის უნივერსიტეტის პროფესორთა სამკობს დამამტკიცებლად.

არფა და გალია

და გვიორგი ჩინაზავადაპერილი, კახტა, ლაბუა, ფუტკრას თვალზეა, გალიაშია დატყვევებული და სულს უტანჯავს უტყუარ წიაღება.

აი, მოფრინდა
ქედანი ნელად;
ჯერ ვაირინდა,
შეძლევ კი მავთულს,—
მავთულს ყულუფებზე ღრმად გადანაკეთულს,—
ებრძვის მიჯნურის ვაოსასხსნელად.

ვერ გავარლივა
ყვითელი რკინა
და დაფრქვა
ცრემლები ბოლოს.
ეს, აღარა სურს ტყვილად იბრძოლოს;
გაცედა ნისკარტი, ფრთები ეტკინა.

ჩემი ლამაზო! როს აოფას უყრავ და სიმს ხელსაღებ იქითაქედან:
არფა მავონებს ოკროს გალიას და ვე თითები ორ ლამაზ ქედანს.

ი. გრიშაშვილი

მ ლ ე ო ნ ო რ ა

(გაზრდილება. ის კო. და გ. პ. 18)

მ ი კ მ ე დ ბ ა მ ე ო რ ე

(იგივე სკენა, სკენაზე ვახტანგი და ლევანია. ვახტანგი ღრმად დაფიქრებულია)

ლევ. მე ძლიერ მავწყუბებს, ბანო ვახტანგ, თქვენი ასე დასეველიანება.

ვახ. (ამობენწმით) სად არის ელეონორა?

ლევ. ხევის ფურღობზე ხის.

ვახ. რას შერება?

ლევ. მწყვემის სიმღერას ისმენს.

ვახ. (გაივლის. პაუზა) ჩემი ქალი ძლიერ გამოიკ-
ვალა.

ლევ. მეც ვატყობ.

მ. 5. გერმანოვიცა

ოქსული ღრამ, დასის მსახიობქალი
(ქართულ ეროვნულ სამოსში)

ვახ. აღარაფერი არ აღფროთონებს, ჩვეულბრძოვი უზრუნველყოფა არ ემწნევა... მოუსვენრობა... პატარა მიზეზი საკმარისია აღელდეს.

ლევ. უფრადლება უნდა მიეცეს.

ვახ. ბევრი საკლეო შევწირე ხატებს, მაგრამ არა. ფერს შეელის, მისგან კი ვერ გავივ, თუ რითია ავად.

ლევ. ყველაზე პირველად მე ვივარქენი, რომ ელეონორას ცვლილება დეტელ, იწებ ვისიმე ტრფობა სულს უშვითებს, მაგრამ მის გულს ვერაფერ მიეკარება. ძლიერ აღელდებს ასლან გირვის მოვინება.

ვახ. მართალია, ასლან ვირვის ვერ იტანს, ეს იმი-სთვის, რომ ის ჩვენი მტერია.

ლევ. ასლან ვირვი წინათაც ჰქვნი მტერი იყო მაგრამ მისი მოვინება მას ასე არ აღელდებდა.

ელენე ამირანიძისა

პროვინციის სახალხო თეატრის სკენის მოყვარე 10 წ. მოღვაწეობის შესრულების გამო

ვახ არ ვიცი. მინდა მიზეზი მოვინახო, ყველაფერს ველი. (სარწმუნო.) ლევან...

ლევ რას მიპარბანებ.

ვახ რომ გაგიკრიბდეს ლეკეში ვერ გახვალ?

ლევ რაღამ არა. იქ მძობილები მყავს, ფიქრი არა-ფრისს მაქვს

ვახ მამ ხვალ დილით წადი. ერთ ლეკს აქებენ, ამბობენ, იმისთანა ექიმა არ დაბადებულაო ეგები მოიყვანო.

ლევ მოიყვან, უუკველად მოიყვან. სახელი ხომ არ მოგეხსენება?

ვახ მურთუხ ალას ეძახიან.

ლევ მურთუხ ალა ეციანო, ბანო, ერთხელ დი-კრილი გახლდით, ის დამ ყნეს ექიმდა და მოპარჩინა. დალოცვილი მარჯვენა აქვს.

ვახ როგორ?

ლევ როცა ჭრილობას მიხვევდა, ტკივილებს არ ეგრძობოდა.

ვახ კარგი ხელი ჰქონია.

ლევ კარგი, კარგი, ბნო.

ვახ ეგების იმან არგოს რამე, ჩემს ჯალს, თორემ ღმერთმა იტოლდეს მოსვენება არა მაქვს... მკითხავენთან საღ არ ვიყავი, მაგრამ მაგის გამოპარბუნება აღარ იქნა.

ლევ ნუ შეწუხდებით, ბანო! ღმერთი მოწყალეა, კარგად იქნება.

ვახ ჩვენ ყი ჩეინი დავემართა და.

ლევ (იხედება სარკმლისკენ) ელემნორა მოიღის.

ვახ აქეთ?

ლევ დილა...

(ლევანი გადის, შემოდის ელემნორა, მწყობარე სახე აქვს; ვახტანგი მიეგებება და შუბლზე აკეთებს)

ვახ ელემნორა, ჩემო ნუგუშო, როგორა ხარ?

ელ მოუსვენრად... ღამე არ მძინავს.

ვახ რა მოგდის, ჩემო სიკაცხელე, რა გიკრთობს ძილს.

ელ ავად ვარ, მამა,

ვახ რა გაწუხებს, შეილო რა გტკივან?

ელ არ ვიცი

ვახ ლევანს უთხარა ლეკებში ვადავიდეს და...

ელ (აწუვეტინებს) ლეკებში?

ვახ იქ ცნობილი ექიმი ყოფილა

ელ (აღლევებით) დოძახებ! ინხაღ დაუძახებ... დაუძახებო.

ვახ დაუძახებ, შეილო, ნუ ლეკავ.

ელ მე არ მინდა ლეკების სახელი გაგიგონო. მე მათი მოკონება გონებაზე მრევს.

ვახ (იძახის) ლევან, აქ მოდი. (ლევანი შემოდის)

ლევ რას გვიპარბანებ?

ვახ ლეკებში ნულარ წახვალ. ელემნორა წინა-აღმდეგია.

ელ არ წახვიდე გეგმის, მე არ მინდა. ლეკები ჩვენი მტრია, იმაზე შური უნდა ვიძიოთ.

ვახ უქანასქნელად, შეილო, ისინი ჩვენზე სამტროდ არ მოდიან. ასლან გირეი...

ელ (აწუვეტინებს) ასლან გირეი გახსენილია. არა, ის ჩვენ დავიპირილიოთ. მე მინდა, ასლან გირეი იქ არ იმოუფებოდეს. გახსოვს ასლანი აქ რომ იყო, ურცხვად დამით ვიპარა, მტრულად.

ვახ მახსოვს, შეილო.

ლევ მე ვარჯიში და ვდარაჯობდი, მაგრამ თქვენ დამიშლეთ, ელემნორა!

ელ გასწი, მე დარაჯი არ მჭირდება. გეგმის გასწი, არ მომეკარა! (ლევანი გადის)

ვახ რა გემარბება, შეილო?

ელ როგორ? როგორ... დილდ შურიაცხყოფა.. ღამით ვიპარა, გულში ზოროტება მქონდა.

ვახ შერე რა დავეკლო, შეილო?

ელ რა დავეკულ? მე სული მოშვითავს, რომ თავი მოეყვარება შენელაბა; ასლან გირეი თავხედით მოიკეთე. შეიძლება მის უნდოდა ჩემს სწოლში შემოსვლა, შეიძლება მას უნდოდა... (ლევანს)

ვახ რას ამბობ, შეილო, როგორ გაბედავდა!

ელ ის ბოროტი იყო. დღით ქურდულად დატოვა ჩვენი ოჯახი. ნუ თუ ასეთ საქციელში ვერაფერს ხედავო?

ვახ თავისი პირი შერიცხვინა, მასმინძლების დაუშვითობებლად წვადა.

ელ არაფრად ჩავგავლო და ეს უნდა ვაპატიოთ მას?

ვახ კარგი, შეილო, მას შემდეგ დრო გავიდა, არ ღირს მოსაგონებლად.

ელ ნუ კიდევ მახსოვს... აი, იქ, იმ მაღალ მთებზე მისი საბუღარია. მე მინდა ის დაინრეს, განადგურდეს!

ჩვენ იგი ძილს გვიგრობოდა; მე ვერ ვიტან, როცა წარმოვიდგენ, რომ იქ ჩვენი მტერი ბუღობს.

ვახ დამშვიდდი, შეილო!

ელ (შფოთავს) მე წავალ, მოვიცინებ. ძილში ის მთები მომელანდება, ის უნდა განადგურდეს... განადგურდეს (გაღის, შემოდის ლევანი)

ვახ ღმერთო, თინდათინობით უარესად ხდება.

ლევ ბნო ვახტანგ, ვილაკ ლევი გახლავო, თქვენი ნახვა სურს.

ვახ ლეკი! უთხარი მოვიდეს. (ლევანი გადის და შემოყვავს ისმიალ. პაუზა)

იხმ საღამა.

ვახ (მისხალმება) შენი სახე თითქოს მაგონდება.

იხმ იყო დრო თქვენს ბერკევეს პურმარალი მივიღე. ასლან გირეის ვახლი.

ვახ მახსოვს, ჩამოგეტყე, საქმე გექნება?... გისმენო.

იხმ ვახტანგ... კარგად იცი, რომ ჩვენი კაცი შორე მთებიდან უსაქმოდ არ გადმოვიდოდა. დიდხანს სინჩემში და გავუტერბობაში ყოფნა შენც შეგაწუხებს და ჩვენც... ლეთის მაღლა! შენს სახლში კაცს ერთი წლის ყოფნაც არ მოსწყინდება, მაგრამ საქმეს გათავება უნდა.

ვახ ეგრე ლაპარაკი იმას ხომ არ ამტკიცებს, რომ რიგზე ვერ დაგხვდით და დროზე ვერ გაგიმასპინძლი იქნებ ჩვენთან ყოფნა მოგეწყინათ.

იხმ შენი პურმარალის ხმა შორს არას განთქმული, შენი მასპინძლობა კაცს დროს ავიწყებს, მაგრამ საჩქარო საქმეს დროზე გარბება უნდა.

ვახ სიანს, რაღაც მძიმე საქმე უნდა იყოს.

იხმ ძნელი საქმეა ვახტანგ, მაგრამ შენც ღონე არ ის! თქმა მიჭირს და სინჩემე ვი არ შემიძლია.

ვახ მითხარი, უფრო თქვენსგან მაქვს მოპარობილი.

იხმ ასლან გირეის იცნობ?

გახ. ასლან გირვი გამოჩინილი ვეჯაკია. იმისი სახელი შორს არის გავარდნილი. ასლან გირვის ვინ არ იქნება!

იმს. სახელის გარდა შეძლებაჲ კარგი აქვს და გვაბრწველობავ.

ვახ. ეგვი ვიცი.

იმს. ყმაწვილია წარმოსადევი.

ვახ. შევარდენს გავს.

იმს. არაფეოში დასაწეწნი არ არის.

ახ. მართალს ამბობთ.

იმს. მავ მოლი და შენი ქალი მიეცი.

ვახ. (გაკვირებული წამოაზრდება ხეზე) რაო? ასლან გირვი—ქალსა მიხვება?

იმს. რად გავაკვირდათ?

ვახ. იმიტომ, რომ ჩვენ სულ სხვადასხვა სარწმუნოებისანი ვართ. თქვენი რჯული სარწმუნოების გამოცკლის ნებას არ გვაძლავს, და თუნდ ეგვი არ იყოს, ჩემს ქალს ასე შორს როგორ გავათხოვებ? მე მაგის მტეი არა მყავს.

იმს. სიყვარული სარწმუნოებას არ უფერებს—ასლან გირვის უყვარს შენი ქალი და უნდა მოსცილ. თუ შენი ქალიც თანაფრძნობს (როცა ამ ლაპარაკს ლევანი ისმენს, მის ბუნებაში საშინელი ცლილება ხდება. დაღის, ყოველი სიტყვეები ისმაილის მომწამებელ ისრად ხვდება)

ვახ. (მტკიცედ) არა, ასლან გირვის ქალს არ მივცემ. სტუმრად მომბრუნებლარ ჩემთან, დიდი მოხარული ვარ. სტუმარი ღვთისაა ისამოვენი, იმხიარულეთი ქარმა მომიქლას ის საჭინარი, რომელიც თქვენთვის დასაკრავად დავიშურა; დამძმარდეს ის ქვევრის ღვინო, რომელიც სტუმრისთვის არ მსურდება! მიძინებოდი თუ აქ, სანამ ჩვენი ვეგარტლიანი ჭეიარ არ მოგწყინდეს; მხოლოდ ჩემი ქალის თხოვნას თავი დასვენებ, ვგ არ მოხდება! არ იქნება და უბრალოდ ერთმანეთის თავს შევაწყუბებთ.

იმს. შენს ქალს რომ უყვარდეს, მაშინ რაღას იზამ?

ვახ. ჩემს ქალს რომ უყვარდეს, რომ დამიქლექდეს, რომ მომიკვდეს კიდევ, ლეკა მაინც არ მივათხოვებ.

იმს. ლეკს არა? (პაუზა რა მიზეზია?)

ვახ. მიზეზი ის არის, რომ ლეკი სხვა სარწმუნოებისა, სხვა თენისა და სხვა მიწა წყლისა.

იმს. ვახტანგ ნუ ატყარდები... ასლან-გიოვი განთქმული ვეჯაკია, გაბედული და სიყვარულს კი თავდავიწყებამდ მიუყვანია.

ვახ. მაშინეთ? (წარბს შეიკრავს)

იმს. არა, მაგრამ უსამოღებია არ გვიინდა და არც კარგი არის. ასლან გირვის შენი ქალი მეტად მოსწონის, მეტად ჯეჯვრს და ცვრო აფილავდა თავს არ დაანებებს.

ვახ. ნუ დაწინებებს, ძალით დავანებებ ნებ წავს.

იმს. რომ მოიტაცოს?

ვახ. (ხანჯალზე ხელს დაიდებს) მაგასაც ენახავთ!

იმს. ვახტანგ, ტყვიანი კაცი ხარ, მიითვარებ, კარგად მოიფიქრე!

ვახ. ევ, ევ, სტუმარო! ჩემი ჩალმეთი ისე არ წამხდარა, რომ აქედან ლეკება ქალი გამიტაცონ.

იმს. მავ სისხლი დიდებოდა!

ვახ. რა მენადლობა თუ სისხლი ვისმეს მოსტარებია, ვამბეშვებთ. (ისმაილი ვახტანგს მიართლება, სახის გამოძეტველებზე ტყობა, რომ ვახტანგის გმირული და ამაყი ტკეცე მოსწონს)

იმს. სიმტკიცე შენი დაპტკიცე! ხელი შენი გმობობისა, მაგრამ სისხლს უნდა ერილო.

ვახ. მავ აქამდინ სად იყო, თუ ჩემი ქალის მოტაცება უნდაღამ?

იმს. აქამდინ მიზეზი შეკრული იყო. ასლან გირვი, როგორც დათვი ყავახაზო. ისე მიზეზის იქით მომწვედელი იყო; ესლა ვახტანგულა, გტები ვახსენა და ასლან გირვის ღილი ჯარის შეკრება შეუქლია.

ვახ. კარგი, სტუმარო: წელს პირ აქეთ არ გადმოვიდეს, თორემ ფეჯავ, ცოცხალი ვეფლო წვაი!

იმს. მე წვაელ, ვახტანგ, მაგრამ უბრალო სისხლის დაღვრის მიზეზი შენ იქნება. დაფიქრი, შესაფერი რა! მოისახრე.

ვახტ. ჩემი პირველი სიტყვა ურეჯია.

იმს. ნახვამდინ.

ვახტ. ვახ მწვილობისა, სტუმარო! (ვადის ისმაილი გაყვება, ცოტა ხნის შემდეგ ისევ დაბრუნდება ვახტანგი. ლევანი დაფიქრებული დგას.) რამ დაგაფიქრა, ლევან?

ლევ. ნუ თუ ელეონორა ლეკმა უნდა ჩაივდოს ხელში!

ვახტ. მანამდინ მათ ღლეს გაუმეგებ.

ლევ. (გმირულად) ჩემი სისხლი უკანასკნელ წვეთამდე ელეონორას სინკლოდ იყვეს, ოღონდ ის ჩვენს იქით ნუ წვა.

ვახტ. ვამოჩინე, ლევან, ვეჯაკობა. სულ ერთია მთის არწივი ესუსლოდ არ მოგვფორდება. აი, იმ მთის მალღობიდან უნდა დაღინახათ მისი მიწაზე გაგორებული თავი.

ლევ. ყველნი რომ ამოსწვიტას, უკანასკნელი შეგავმირავ მის გულს და ელეონორას კი არ დავანებებ. (ამ დროს შემოდის ელეონორა; არა ჩვეულებრივად, გაფიქრებული სახე აქვს, სივარცეში იცქირება. შემოსვლის დროს შეტუტუნდება, ვახტანგი მივა და გულზე მიიყრდნობს. ლევანი პაჩაერდება)

ვახტ. (პაუზა) როგორი სახით გამოიყურები, შეილო! არ დაგეძინა?

ელეონ. (ბურანში) წამეძინა და საშინელი სისხმარი ენახე მამა! (ჩაეჭურება გულში).

ვახტ. მიზიხარ, შელო, რამ დაგიფიქობო მოსვენება?

ელეონ. (წერტარს ნიჭარდება) მარტო ვიყავი... შეუგულ ტყეში... არავინ იყო, მოულოდნელად (წამოეყარება. ფანჯარასთან მიდის) აი იმ კლდიდან ჩვენს სახლებთან, შვი თრობიანთ არწივი გადმოფრინდა... დამავლო ბასრი კლანკები და ვამიტყავ... კლანკები გულში ჩამასო... არავინ იყო; მარტო, სულ მარტო ვიყავი...

ვახტ. ჩვენ შეთან ვართ, შელო.

ელეონ. მაშინ არ იყავი, მამა! (გაშეშლება)

ვახტ. რა არის, შეილო?

ელეონ. არწივს თავი კაცისა ქონდა და მერე იკვის ეგზახესტე!

ვახტ. ვის, შეილო?

ელეონ. ასლან გირვის... (მიუბრუნდება მამას) იქ მთის მწვერვალზე ამაყად და იაფრსით მითხრა: ხომ დაგიმორიხებო კლანკების მაგირვად ხელეთი ვანდა. სრულიად ავადმინის სახე მილო, მამა. მე მასსუს მან მითხრა: „ხომ დაგიმორიხოო“. მე ეს სიტყვები ვერ ავი-

ტანე, მინდოდა მალე კლდიდან გადმოვარდნილიყავი. მაგრამ იოთქოს სიკვდილი შემეზინდაო: და ვერ გავებდე... შერთე...

ვახტ შერთე რა მიხდა, შვილო?

ილიონ. მე ის არ მივიტარე ახლოს და ისევ დრთობი შეიხსა, არწივად იქცა; ვადვირდა. არ იქ ხედვდი, მამა, მაღალი მთის წვეტი, რომ არის მასზე გულით დვენარცხა და მთელი მიდამო მისი სისხლით შეივლება (აბრთიოლდება) შერთე მოვიდა ვილა... (ლევანს მიაჩვენებს) ამასა გავდა... ამას...

ლევ. ელეონორა!

ილიონ. და შიოდან გადმომავლო სისხლში ვიხვეხოლი. (მიეკრება მამას) ევერაინ დამხსნა, არავინ იყო. **ვახტ**. დამშვიდო, ჩემო მშვენიერო, ყველაფერი ჩვეულებრივი არის ნუ შვითათე! სუსტია ხარ? ეგ სიზმარი რამოდინმდე სინამდვილის ანარკოლა.

ილიონ. როგორი სინამდვილი!

ვახტ. ეგლა ჩემთან ლეკი იყო.

ილიონ. ლეკი?!

ვახტ. ჰო, შვილო!

ილიონ. (აღლდება. მაგრამ რალეკ შინაგანი ცვლილება ეწინევა) რა უყოთ, რომ იყო? შეთან ლეკები მუდამ დაიღან.

ვახტ. არა, ვაივტ რათ იყო!

ილიონ. უთუოდ სასყიდელი ექნებოდა რაიმე.

ვახტ. არა!

ილიონ. ჰე... რაში მეთიბება, მამა, ვინ ან რისთვის იყო?

ვახტ არა, გამიგონე ერთი და...

ილიონ. რა უნდოდა?

ვახტ. შენ ვისთვისინდოდა.

ილიონ. (ენებება, თვალები ვაგურწყინდება, მაგრამ ისევ ისევ იცვლება, არ სჯერა) რა სიქე, მამა?

ვახტ. შენ ვთხოვლობდენ მეთქი! (სიჩუმე).

ილიონ. ვისთვის! (მიამჩრდება მამას).

ვახტ. კიდევ ეგ არის, რომ ვისთვის! ასლან ვერცისათვის.

ილიონ. (ამ სახელის გავონებაზე აირევა, ხელებს თვალეზე მიიფარებს, ვერ მშვიდება, აუარდება ტირილი მიხდა უნებურად).

ვახტ. (ამ იცის რა მიწეროს ელეონორას ტირილი, ვერ ვარკვევოდა, არ იცის რა ენას პუხა.) რა მოვიცილო, შვილო? შენ შემომეცეოს ჩემი თავი... რასა სიტრიო? ლეკე როგორ გავათხოვებ.

ილიონ. (ერთბამად თვალბე მოიწმენდს, წელში გასწორდება და მტკიცე, ამაყ გამომეტყველება მიიღებს) ჩემთვის ნუ სწუხარ, მამა, —შერთე რა პასუხი მიეცი!

ვახტ. რა პასუხს მიეცემი... უარი შეუთვალე!

ილიონ. (სიხარულით, მხოლოდ შერთე უფრო სიმშვილით) უარი?

ვახტ. მა რა გეკონა, შვილო? ვილაკ ლეკს მივათხოვებდი და სულთ-ხორკით დაეკარგავდი?

ილიონ. კარგი, ძალიან კარგი გიქნია...

ვახტ. არა, ნეტავი იკოდე რითი მაშინებდა!

ილიონ. რითი?

ვახტ. მოტკეპით.

ილიონ. ოჰო... მავს კი, ენაბათე.

ვახტ. რას ენახეთ, შვილო? თუ მართლა მისვლა გაებდეს, ისე გაუზღი საქმეს, რომ თუკი ბედს თვითონ იწყველდეს.

ილიონ. ომს ვაფშართავ?

ვახტ. ომს კი არა ესა დაბესკე თავზე (ელეონორა დაფიქრდება) ლევან. ამ დროს მიაჩვენა ხელად შენ მყოლები.

ლევ. მიგველე უერთგულეს მონად.

ვახტ. ვაიფიოდ, თვდარება შეუდგეთ. (ლევანი და ეახტანე წიდათ, ელეონორა კიდევ დადნასა; ვარინდებელი სახე ხან გესლანად დამამწყება; გული უღელას, ზოგჯერ თვალბეს სიამოვნებით ავლებს ირვკლი; ზოგჯერ მოთიბენლად ფანჯარაში იტკივება, მიაშტერდება სივრცეს, მაღალ მიერს უტკერს).

ილიონ. მამ შენც მოგახეღარია გულში ისარი? ეგლა კი მე ვიცი, ვიცი როგორ ვადავიხდი ჩემი შეურაცყოფისათვის. შენგან მოყენებულ შეურაცყოფას და ჩემ გულში ჩანერგილ სიყვარულს ვესლად გარდაეკმინ, სიზმარში ნახულს სინამდვილეში გადამოვიტან და იმ მამის მწვერვალს შევლებებ შენი სისხლით. (ელეონორა იოთქოს გარდაიმეწაო. სახეს შეეკლის, მხარული აღუბრთვანებს ელფერი გადაეკრება; მის მოძრაობაში ამ წუთების შემდეგ სიმკითხველ, სითხივდ მისჩანს; დაეცეობა, რომ შურის ძიების აღმა განკრნა, მისი სველიანი გული, იციანის, უნდა ყოველ სავანს აგრანობინოს თვისი სიხარულით. ამ დროს შეზოდის ლევანი ელეონორა მხარული სახით გასწვეს მისკენ. ლევანს ეს მოეწონა ვერ აუხსნია, დაიმენევა; სახეზე ღიმი გადაეკრება, ელეონორას ასეთს მოპყრობას ბედნიერებათ ჩასთლის. პაუზა).

ილიონ. ლევან, ჩემს სილამაზეს შენც ხომ ეყოლები უფარდ?

ლევ (ხმის შეცვლით და სიხარულით) შენთვის სიკოცხლებს ვაფშორავ.

ილიონ. მამ ამ გრანობამ; როგორც შენ ისევ ეველა ჩემი სილამაზის თავყნის მყენლები, ვეფხდა, აფთარად გადაეკციოთ, მე მინდა იმ მთის მწვერულიდან ვთიებ დამხებრეული მთის არწივი ჩემს წინ სასიკვდილოდ ვაენთხოვს; მე მინდა მისი ძაბილი უყანსენლად ვაისმის მთავორათ შორის; მე მინდა მისი თვალბე დაიხუჭოს და მისი გული ჩენი ხმალით შეუენ ვაიპოს; მე... არა... ჩემს სილამაზეს მას არ ვაფალობენებო. ლევან! იმის საშეფიბე ბუღე უნდა დაინგრეს.

ლევ (აღფთოვანებლით) მშვენიერი ელეონორა, სანამ ეს ცეცხლისებური მგზნებელი თვალბე ჩვენ წინ იქნება, თუ შენი წარმატეკი სილამაზე ღიმილს არ მოგვაკლებს, მაშინ ლეკები შენს ფეხებზე უსულით ვაირთხიან. მე ეგლა ჩემს ვიბრებს შევატყობინებ, რომ შენს ირვკლიე შემოიკრიბონ; მე მწამს ისინი შენს თავს არვის დაანებებენ.

ილიონ. მამ ამ დიდი დღის აღსანიშნავად დიდი ღლინი უნდა ვაფშართოთ. ბრძოლის წინ მე მინდა ვიკისიყო, ვითამაშო, ვიკევაო, ვაჯბდე არარეულებრივი მხიარული.

ლევ. მე ეგლა თვენი ღლილით უჩვეულო ძალა ვიგრატნი. მიილე ვაქეკი ფეხზე დავაყენებ, დავანახებ, ელეონორა, ერთბელ შენის სილამაზით დამონახებულს, როგორ ცოდნია მონურად მორჩილება, მაგრამ მთორედ შენივე ძალით ახლად ვადამეწილს, მე ეგლა იმდენ ძალასა ვგრანობ, ასე ვეკონია, თუ დავგვება წუთი, განთქაულ ვაეკეს მთის არწივად წოდებულ ასლან გირის, მარტო. მე გამთოეყვე მაღალი და თუ მოკვდები, ამასიც ბედნიერებს ვაყოვებ.

ელენ. ვაქებ შენს გამებედაობას. მე მაგას დამი-ტყობ.

ლევ. თუ მტერმა შენზე გაიმარჯვა, მე მაინც ცოცხლებში არ ვიქნები.

ელენ. მაშ რჩეპირე, ნუ ავიანებ. მე აქედან მეტყე-ნება, რომ იქ მთის არწივი ფრთებს ისწორებს.

ლევ. ჩვენ მას დაუმსხვრევთ. (საჩქაროდ გადის).

ელენ. მაშ ასე, დარწმუნდი ასლან გიჯოვი, რომ ელენოვას შეუძლია შეტრიაკუთვლი თავიშეკარგობის აღდგენა და შურის ძიება. მთის ვაკაცოთა მამულიშვი-ლურ სიყვარულს მე ჩემს შურის ძიებას დავაჯობებ და ასე სისხლი გავან შენს ლამაზ სახეს. (შემოდის ვახ ტანგი).

ვახტ. ეხლა თუ ვინდ მთელი ლეკები მოვიდეს! მთელი სოფელი ფეხზე დგება, ჩემს ოჯახს ფეხებში არ-ვის გაათლებინებენ.

ელენ. ყველა ერთად, არა? (იმის გარედან სი-მღერა).

ვახტ. სიმღერით გროვდებიან.

ელენ. (სიმღერას ვატყებთ ისმენს) ამ ხმით დე-დარწმუნდეს ასლან გიჯოვი, რომ ელენოვას ვერ შეუ-რაკაცოვდენ. ხომ ძლიერი ვართ, მამა! (გულზე მიეკვრება).

ვახტ. მთის ხალხის ეს სიმღერა ჩვენი ერთგულო-ბისა და გამარჯვების თავდგობა.

ელენ. (თითქოს ოცნებით) და მისი სისხლით შე-იღებება კლდეა მწვერვალები, არა?

ვახტ. დილის რიგები მას ბნელად მოეცვლინება.

ელენ. (ვაფთობებული, აითილოდებული) მამა!.. (მოხორცდება და კედელს აუწილი სხმით მიეკვრება)

ვახტ. (ვაჯივრებული, იმავე აფხვლად ვაჩერებული) რა მოვივიადა, შეილო?

ელენ. (ბეჭტულთით იმეორებს) დილის რიგარ...

თ ე ა რ ი დ ა 5. გერგებელი (დასასრული შემდეგ)

პრიტიკა და გიგლიოვაროვი

აკაკი შანიძე. პირობები ორთოგრაფიის რეფორმისათვის. შ. შანიძის პირობები დასკვნა არის იმისთვის სადის-სერტაქო შრომისა, რომელიც უნივერსიტეტს წარუდ-გინა დოქტორის ხარისხის მისაღებად. დისერტაცია დიდ შრომას წარმოადგენს. მოყვანილია მრავალი ამონაწერი ძველი მწერლობიდან, განხილულია ქარ. ინის დიალექ-ტები და დასკვნად ამ შრომისა ბ. შანიძე აკანონებს შემდეგს: ს-წერ, ასო ს-ი ქვემდებარის მარჯვენაგანი, და ს-წერს, ასო ს-ი დამატების მარჯვენაგანი.

ს-ისა და ზოგ ზნაში მაქს ხმაურა (ჰ-ლავა, ჰ-კლავს) გერ ჩვენ დროშიც არ არის გამოკვეთილი, თუმცა მარ-თლურის შემოღებასაც ევლიანობის და გრამატიკული განვითარებაც გვაქვს, ვეღვა ჩვენგანი ლაბარაკობს დასწერის ისე, როგორც მიჩვეული და ზოგი ამ მიჩვევისა გამო სრუ-ლიად უარყოფს ამ ასოებს, როგორც ზედმეტს და შეუგნებლად, მეტადრე დასავლეთ საქართველოში: ზოგი კი იქაც ხმაურს, სავს ეს ასოები სრულიად სა-ქიორის არ აჩიან. იმეორედ ამბობს: ისა წერს, ქანს, კერავს; ქართული—ს-წერს, ს-კუმს, ს-კერავს; ქიზიყელი ერთსა და იმავე სიტყვას „მო-ს-ლის“ ხმაურს ორ სხვა-

და-სხვა ფრაზაში: სტუმარი მო-დის და ამ კაცს სტუმარი მო-ს-ლის. საკამისად მომზადებულნი და ინის მკოდნენი ჰქედნებდნენ გ. ქაოჯღიშვილის გამოცემულ ეფხის-ტყავისანს, მაგრამ იქაც ნახ ვი უწესურად ხმაურულ ჰ-ეს: მეფეებან იხმანა-ფურხანი, თვით ჰ-ის ლალი და წყნარია.

თუ ასე დასველებულ ჩვენს მწერლობაში, რა უნდა ყოფილიყო ძველად? ძველს მწერლობაში იგივე და უუ-რო უდღესი უწესურება სუფევდა ამ ასოების ხმაურე-ში და ამონაწერ კონტრებით დასკვნა, რომ ერთსა და იმავე ზნის მეორე პირობა ასო ს-ი ქვემდებარე და შესა-მეშ კი დამატებო, გერ დამტკიცებულად ვერ ჩითი-ვლება.

ქართული ზნა ზოგი მდგომარეობითა (ვხვებო, ზოგი მოქმედებით (წერილი). პირველ არ ვითარი და-მატება არა აქვს და ისეთივე უფიქრად დასკვნა, როგო-რიც ევროპ. ენების ზნას: ვხვიარ, ხიხარ, ზის, ვტრიალებ, ტრიალებ, ტრიალებს. მეორე კი დამატებას მოითხოვს— ვწირავ ვის? ქვემდებარე ზნაში ნაწევრები პირველ პი-რის ასოთივდა ზნის დაბოლოვებით, ვგარავ, ბარავ, ბარავს; ვ-ხი-ჯარ, ხი-ხარ, ზი-არს— ზის, და ამიტომ სრუ-ლიად მტკია ქვემდებარის თქმა, ან მის ზნაში ჩართვა მაგრამ, როდესაც ზნა დამატებას მოითხოვს, ეს დამა-ტება ცალკე აღარ იქნება, რადგან უკვე შედგებულა თვით ზნასთან და დღეს დამატების ნაშთილა გვაქვს, ასოები: მ— მე, გ— გენ დას, ან ჰ— იმს, და რადგან შე შეიძლება გამოქმედებულ შენხედ, იმაზედ ჩემხედ, იმაზედ ის ჩემხედ, შენხედ, ან

იმხედ
შენ
ის

იმხედ ულკილება დამატებიანი ზნისა სულ სხვა გავარია, ვილ-ეოც ევროპ. ენებას:

გ-წირავ, ვ-წირავ, ქვემდ. მე, დამატ.-შენ, იმს.
მ-წირავ, ს-წირავ. შენ, მე, იმს.
მ-წირავს, გ-წირავს, ს-წირავს. ქვემდ. დამატ. ის, მე, შენ, იმს.

შეუძლებელი და ლოგიკის წინააღმდეგია, რომ სახე-ლობით „შენ“, ან იმის მაგიერ ხმაურული ძველად სი-ტყვა, და მიუკითხი სულ სხვა ნიკონსახეობის იმის-ერთი და იმავე ასოდ „ს“ დარჩენილიყოს ზნაში: და შე-საძლებელია, რომ დამატება „იმს“ აწიყნოს და ისა ნაწილად სრულში შეუკლებილიყოს ერთსა და იმავე ასოდ ს ა.

შეიძლება, ეს მსჯელობა საკამარისად დასაბუთებუ-ლი არ იყოს დასამტკიცებლად იმისა, რომ ს-ი სამივე პირო-ბა მარტო და მარტო დამატებას აღნიშნავს (დღესაც ამ-ბობენ ქართლი ვ-ს წერს, ს წერს, ს წერს); მაგრამ სწო-რედ ასევე საქარისად დასაბუთებულად არ მიიღება ბ. შანიძის დასკვნა, ს-ი მეორე პირობა ქვემდებარე და შესაშეში დამატებით, ერთი და იმავე ზნაში, ერთ და იმავე დროში ერთი და იმავე ასო პირველსა და მესამე პირობი დამატება არის, და მეორეში კი ქვემდებარე, ევროპიელს რომ უფრთხი, ახალს და უტყუარ სამეოს მისცემი იმ სრულიად უსაფუძვლო და უაზრო შეხედუ-ლების, რომელიც ვაერკლებულია ჩვენი ხანის შესახებ: ქართული ზნა იმისთანა ხაოს წარმოადგენს, რომ იმი-ლი შესწავლა შეუძლებელია. (ან „ხაოსის“ შესახებ იხ. ვახტოვი საქართველო 1918 წ. №144, 146 და 149 „ქართული ზნა“).

ჩემი დასკვნა: სი და იმის მივყარი 3 ე დამატების მატერიალია და, როგორც დამატების წაშლი, იხმარება მოქმედებით ხმის ფორმებში; მდგომარეობითი ხმისა და-მატებას არ მოითხოვს და არც ამ ასოებს მიმოივლის. ეს პირდაპირი, ლოგიკური შედეგია ქართ. ხმის შემადგენ-ლობისა, პარტიკი, ავივლად შეივანები და მარლწერა-ში ადვილად შემოსაღები.

მიუღებელია აგრეთვე ბ. შანიძის კლასიფიკაცია დამატებთან ხმებისას.

ცალკე ათავსებს ხმებს, რომელთა დამატება სა-ხელნაწილი ბრუნვითა აქვთ—გაჟიდა იგი და ცალკე ხმებს, რომელთაც დამატება მიკემითი ბრუნვითა აქვთ—მაჟიდა იგი მას.

დამატებთა მიხედვით უღვლილებთა კლასიფიკაცია ნაბადადედად უნდა ჩაითვალოს, რადგან ყველა ქართული ხმისა დამატებას აწეჟიში მიკემითი ბრ. მოითხოვს და ნამყოსროლში—სახელითი ბრ. (ჰელეს იმს, მოჰკა ისი). უღვლილებთა კლასებად დასაწყობად მარკატივი უნდა ავილით, რომ არც თანდებელი ჰქონდეს, არც თავსარი (გაჟიკ და არა გდადატეკ, ან ვიხატეკ) და ისე შეისწავლით, დამატებათა მიხედვით ერთ უღვლილებთა მოჟაქეკთი ხმისა დასწერა და მეთრში იმივე ხმისა, სხვა თანდებელით—მისწერა (იგი იმს); როდესაც ხმა წერა, რაც უნდა თანდებელი ჰქონდეს—და, მი, ჩა, ვა, გამო, ვადა და სხ.—ერთს უღვლილებს ემორჩილება, მიუხედავად იმისა, რომ ზოგს მარტო პირდაპირი თავისი დამატება აქვს—ვი, და ზოგს კი პირდაპირი დამატების გარდა მეთრში—მის-წერა იგი იმს. თანდებელი მოქმედების მდგომარეობისა სცვლის, დუსრულბულ მოქმედების (ვილად) დასრულებულად ჰქვინს (გაელესაგ). მაგრამ ხმისა უღვლილებს კი არა სცვლის, შეადარით სხვადასხვა კლასებში მოქმედულ ხმების ფორმები და დარწმუნდებით, რომ უღვლილებთა არავითარი განსხვავება არ მოიპოვება:

1. 3. გა-ჟიდა, გა-ჟიდა-მი-ჟიდა, მი-ჟიდა.
 2. 3. გა-მი-ჟიდა, გა-ჟიდა-მი-მი-ჟიდა, მი-ჟიდა.
 3. 3. გა-მი-ჟიდა, გა-ჟიდა, გა-ჟიდა, მი-ჟიდა, მი-ჟიდა, მი-ჟიდა და სხ.
- n. მაჟავარიანი

დელ იშვნელის სსოენს, შემდეგ დღიერ წყნარობის თანახმად ნამდვილ წყნარებად ვაჟირობის ამტკიცებენ შემდეგ პირებს: ან. ქიქოძე, ელ. ციმატურაძე, მ. გელგანს, მ. ჭიჭილაძე, და აწყურელს, ქეთი ანდრონიკაშვილს, ბაბო იოსებოშვილს, ალ. ბაღრიძეს და ქელქაძეს. ერთხმად იქნა დამტკიცებულ აგრეთვე თანამგრობნად გომის დამატარ. წრე. აგრეთვე მიღებულ იქნენ, როგორც მ წლის სტაგის არა მქანენი წესდების ძლით თინაწმ-როშობად: ვ. ანჯაფარიძე, ალ. ქიქოძე, მ. გამარჯვლი, მარო ძნელაძე, ა. ვ. ვასაძე, და ჩხეიძე. აფხაზები, ცინაძე, სა-ჩხვილიძე, შ. ე. ჩხეიძე, ბოჭორიშვილი, სასურავა და შ. გომარიალი. ალ. გაჩეჩილაძე და დ. ჩხეიძე აკეთებენ მოხსენებებს საბჭოს და სარევიზო კომისიის სახელით. ალ. წუწუნავა რიც გარეულ თხოვლობს სიტყვას, რომელიც განათლებს სამინისტროს დავალებით, ყროლობს უღვლიცეს ერთსულენობისა, ერთად შეკრებას და უსურვეებს ნაყოფიერ მეშობისა ერთგულ თედტრის სასარგებლოდ და საკეთილდღედ. კრება ტარის ცეხით ვებება წუწუნავს სიტყვებს. თავგვლიმარე მადლობას უღდის გან. სამინისტროს და იმეს გამოთქამა, რომ შთავრება მეტის გულის ყურით მიუყრება ქართ. თედტრს და ხელს შეუწყობს მის აყვავება ალოჩინებას. ამის შემდეგ ყროლობა შედგა საბჭოს წარსულ წლის მიღვაწეობის განხილვის, რომლის შემდეგ მიღებულ იქნა შენდებ რეზოლუცია: მოისმინა რა მსახიბთა ვაჟირობის ყროლობა მოხსენებები და ანგარიშები, ამტკიცებს ანგარიშებს და საბჭოს უღდების ნაღობის ნაყოფიერ მეშობისათვის, და ვადადის შორეკ სათხოვნა.

ამის შემდეგ ყროლობა ირჩევს საჯანგებო კომისიის სამი კაცს—გან. რომელთაც პრეზიდენტთან ერთად ცვალებათ შიგნითარ ტექსტი დეჟმისა შთავრების თემგვლიმარიალბი ვადაჯანგი.

მათი კრება იხებრება მ საათზე.

მეორე დღე, მაისის 19

თავგვლიმარეობის ე. ანდრონიკაშვილი. მიღენი ვენე ჯიქია კითხვობას წინა დღის ოქმს, რომელსაც კრება ამტკიცებს. მეორე საკითხად იმსება ქართული თეატრი და მომავალი სეზონი. თავგვლიმარე მოახსენებს კრებას დღევანდელ ჩვენი თეატრის უსწავრო მდგომარეობას და ზოგწოდებს ყველას, რომ გამოსთქან თავთი-იანიით აზრი და შით საშუალება მოგვეცეს საკითხი გა-ვაშუქოთ. პირველი წყება ორატორებისა შეუხარებით აღნიშნავდენ იმ ყალბ ინფორმაციას, რომელიც სუფევს დღეს საზოგადოებაში: ვითომ ძველებამოშორებულეყენ სცენას და სამაგიერო, ახალგაზდები კი არ სჩანათ. დი-ლი ჩნ-ს კამათია და აზრობა ცაცულო-გამოცდლის შემდეგ ეს ინფორმაცია შესაფუძვლოდ და უსამართლოდ იქნა აილი-აიბული ყროლობის მიერ. აგრედვე მსახიობები მწუხარეიტი აღნიშნავდენ იმ ბოგუნებს, რა შთავიობა სათა-ნადლო ყურადღებურ ვერ ეძყოზა ქართ. თეატრს. და-სასრულ მიღებულ იქნა ყროლობის მიერ შემდეგი რეზო-ლუცია: ქართ. მსახიობთა პრეფ. ვაჟირობის მე 1-ე საე-ლითო ყროლობამ ვითივალსწერნა რა, რომ საქართველოს დღეა ქალაქში ქართ. თეატრის ცარი აპოქალიფია და ილაჟ-გაწეჟიერო ქართ. მსახიობი განუკითხავად განი-წერა უსახელი და ხელოვნური სიკვდილის კრბოდ მა-შინ, როდესაც მას თავისი უნაქანტელი სიტყვა ვერ

✓ ქართველ მსახიობთა პრილობა

პირველი დღე, მაისის 18

მასის 18 ს ქართულ კულტის თეატრში შესდგა მსახიობთა პრიობისათვის კავშირის მეთოზე ყროლობა. ყროლობას ესწრებთან, როგორც თბილისში მყოფი ყველა მსახიობნი, ისე პრიობისეხიდან ჩამაულენი: შუა-დღის 12 საათზე ყროლობას ხმის ვაჟირობის რავეჯდომარე ალ. იმდაშვილი, რომელიც კრებას ეპრონირად აქ-ნადებს და სიბოგს კრებას თანველ იქნეს თავგვლიმარე, მისი აშხანავი და მდივანი. თავგვლიმარე ირჩევენ ქ-ნ. ანდრონიკაშვილს. მის აშხანავად პლ. კორიშელს და მდი-ვნად ვენე ჯიქიას.

თავგვლიმარის წინადადებით ყროლობა ფეხზე ად-გომით პარტის სცენამ გარდაცვალებულ მსახიობ გ. აბა-

უთქვამს და სასენებთ ვერ გადაუშლია თვისი პოტენცია ცრისა და დემოკრატიის სასახურად დაადგინა: 1) უტუ-
ყუბარი და სწორი ცნობანი მიეწოდოს მთავრობას ქართ.
მსახრობა ავ-კარგიანობაზე; 2) ეთხოვოს ცენტრალური
საბრძოლველი კავშირთა სექტეტიარიატს, რომ ხმა აღიმა-
ლოს ქართ. მსახრობის შეღავთვ უფლებათა აღსადგენად
და 3) ეთხოვოს როგორც მთავრობას, ისე ხელისუფლების
კომისიას და დამატ. სახ. გამგეობას, რომ შექმნან
ისეთი ნორმატიული პირობებ; რომელნიც აკულებენ ქართ.
თავტრის ხელისუფლ. სიკედილს. უკეთურ ხსენებულნი პირო-
ბებში 1 მეთათუფმდენ არ იქნება შექმნილი, დაევალოს
საბჭოს, მოაწვიოს საგანგებო სახელადი კრება კავშირის
წყურბისა, ჩვენი მომავალი მოქმედების გამოსარკვევად.

აქის შემდეგ თავმჯდომარე კითხულობს მომენტის
შესაფრ კადეტიის ტექსტს, რომელიც მთავრობის თავ-
მჯდომარეზე გაგებანა ყრბობის მიერ.

კრება 4 საათზე წყდება და იხიწნება მეორე დღის
12 საათისათვის.

მეხამე დღე, მაისის 20.

შუადღის 12 საათზე თავმჯდომარე კრებას გახსნი-
ლად აცხადებს. ვ. ჯიქია კითხულობს ოქმს წინა კრები-
სას. თავმჯდომარე მოახსენებს ყრბობას დელეგაციის
ანგარიშს, რომელიც ყრბობის მიერ მთავრობასთან იყო
გავგანდილი. როგორც ირკვევა დელეგაციის ანგარიშები-
დან განათლ. მინ. ნ. რამიშვილს აღუთქვამს ყოველზე
დამხარება. ამ დღებში საბოლოოდ გამოირკვევა ყველა-
ფერი და თანხა და თვარტილი მოგვეცით.

ამავე დელეგაციას დაევაო ხელ ვამორადებს მთა-
ვრობის თავ-ქართ. თავტრ. ბედიღლის გამოსარკვევად.

ყრბობაზე შემოკრებ წინადადება თუ მთავრობამ
დაეკრებებით მოქიდა ხელი ამ საქმეს. დამატ. სახ. გამ-
გეობას სთხოვოს დაიწყოს წინასწარი მეშუაობა: ე. ი.
შუადღისის დასი, იზოვოს ბინა და სხვაო. ამაზე ავ. ფა-
ლავა (დრ. სახ. გამგეობის წყრბი) უხალხუბებს კრებას, რომ
ჩვენ ვეინდა ამ საქმის თავით ბოლომდე მთავრობამ მო-
ცილის ხელიო. ხანგრძლივ კამათის შემდეგ ყრბობამ
შემდეგი რეზოლუცია გამოკრანა: „მოაიხინა რა მთავრო-
ბის აზრი, ყრბობას სრულ ვარსტადა მინაჩნია ის და-
პირებები, რომელიც მთავრობას აღუთქვამს. მანამდე კი
საქმის დაწყებები და გამძროლი უნდა იყოს დრ. სახ. გამ-
გეობა, რომელიც დაუთქვინელი უნდა შეუღვეს შემოხასისა.“
შემდეგ ყრბობა ავალხუბს მომავალ საქმეს, იზო-
ვნის მსახრობათა ობლების ფონდას ვაძღვრებებისათვი
და ამას ანავე განსაკუთრებული გულის ყრბით მოგყ-
რას ვ იხიწნელის ობლებს.

ათი კრება წყდება 3 საათზე.

მეოთხე დღე, მაისის 21.

კრება იხსნება 1 საათზე. თავმჯდომარეობს კ.
ანდრონიკაშვილი. მდებანი ჯიქია კითხულობს ოქმს, რომელიც
კრებას შვაქებს ზოგიერთი შესწორებანი და
მტკიცდება. ყრბობა იხსნება დელეგაციის მოხსენებას,
რომელიც მთავ. თავმჯდომარესთან იყო გავგანდილი ყრბი-
ლობის მარ. ნ. ცოხრანის, როგორც სწანის მოხსენები-
დან, აღუთქვამს—თანხა და თვარტილი ვადეცემა დრ. სახ.
გამგეობას და თქვენ საშუალება გეცემათ თქვენ საყვ-
რელ საქმეს ენახებრითო. ყრბობა ფეხზე ადგომით და

„ვაშა“ — ძხილით ხელბა ვორდანის ხსენებას და მის
დაპირებებს.

ყრბობა ერთხმად ანდომს საბჭოს კოლე მესის
6 წლის თავი შესავგვისად აღნიწნი 28 მაისს და იშუა-
მდგომლოს, სადაც კერა არს, რომ მის ქრბებს დაენიწნოს
ჰენსია.

ავ. ფალავა კრების მიერ ერთხმად იქნა დამტკიც-
ებული კავშირის თანამშრომლად ბოლის იწყება არჩე-
ვნები. კავშირის თავმჯდომარედ მასხულებენ შალვა და-
დიანს და ალ. იმედაშვილს. ფარული კენჭის ყრბო თავ-
მჯდომარედ ირჩევენ შალვა დადიანს (მოილო 25 შვე. ვა
27 თეთრი). ვინაიდან დანარჩენმა არჩევენმა დიდი მხე-
ლა შემოხლა და ოპოზიციები გამოიწვიო, კრება ვადი-
ლო მივრე დღისათვის.

მეოთხე დღე, მაისის 22.

თავმჯდომარეობს კ. ანდრონიკაშვილი. მდებნობს
ვ. ჯიქია, რომლის მიერ წყითხული ოქმი კრებამ და-
ამტკიცა.

თავმჯდომარე კითხულობს შ. დადიანის წყრბის,
რომელიც კავშირის თავმჯდომარეობაზე ოპრს აცხადებს.
ყრბობაზე ვინაიდან არჩევენმა მუყვევ ხსასათო მიილო,
არჩეულ იქნა კომისია 5 აკაცისაგან, რომელთან შეთან-
ხებითი ჯგუფებთან წარმოადგინეს შემდეგი პირნი:
თავმჯდომარედ კონ. ანდრონიკაშვილი, საბჭოს წყერება: ვ.
კუფიშვი, ალ. იმედაშვილი, დ. ჩხეიძე, ალ. ბაღიძე,
მწელაძე და გაბეილაძე. კრებამ ერთხმად მიილო ეს პირ-
ნი ოპრულ იქნენ ავრუთვევ საყრევიზიო კომისიის და სასა-
მართლოს წყერება. ყრბობა შ. საფაროვის სასარკველოდ
მისი მწ წ. მოღვაწეობას გამო სცება 5. 000 მანეთს.

ათი ყრბობა თავდება 5 საათზე.
დასასრული ყრბობის წყერბი მადლობას უღწნი-
ან კონ. ანდრონიკაშვილს და ვერე ჯიქიას. პრბიტლს
თავმჯდომარეობისათვის და მეორეს მდებნოსათვის.

მინაწილი.

მოხროდავა

ქართველ მსახობთა კავშირთან დარსდა სათავტ-
რო მეტეუმი, სადაც ვანახრობიანა შექმნილ იქნას ძველი
ქართულ წარბოდგენა-სალომების და ლტეკიების აფიშე-
ბი, ძველი ხელთნაწერი პიესები, დანახრობულ მსახობ-
თა ძველი სურათები, მათი ანუგეფილი საწმრებანი, რომ-
ელიც სხვა-სხვის ყოველგვარ საჭიროება-ღირებულებას
მოკლებულნი არიან და საერთოდ ყველა თვალს ჩინო
ნივთები და ნაწერები, რომელნიც ცოტათი თუ ბეგრო-
შეხებთან ქართ. თვარტრის წარსულს. ამგვარათ მსახობ-
თა კავშირს შეუძლება მოეცემა მოაწვიოს სათავტრო მეტე-
უმი ვალტრეობა, სადაც დაინტერესებულნი პირნი შესძლე-
ბენ ჩვენი თვარტრის წარსულის ვაცინება-ვადათავალიერე
ბას და შესწავლას.

ამიტომ მოეწვიოდები ყველას, მოგვაწვიონ ასეთი
გამოსადგი მსახუბი ქართ. მსახობთა კავშირის ბინა-
ზე (დამფუძნებელ კრების ქ. № 5.) რომელიც დღის მად-
ლობათ იქნება მიღებული.

საბჭოს თავმჯდომარე ალ. იმედაშვილი.

მდებანი ვერი ჯიქია.

გამგულინსტონის გრემლასი დაჭრილნი

გიორგი (გილა) გელაძე
გარე-კახეთის ათასეულის პირველი გუნდის უფროსი

ივანე პარსადეცი
გარე-კახეთის ათასეულის უფროსი

სიმონ (სიკა) კოშვილიძე
გარე-კახეთის ათასეულის მესამე გუნდის უფროსი

(დაიბრუნნ მათის 15. ესთხოვთ სხვა კუთხის შებრძოლოთ. სურათები მოგვაროდონ)

შვირილი ახვავი

«**ვასო აბაშიძეს** ზაფხულს სამი თვით საგარე-კოთ გამგზავრება ოდის ხარუთ იკისრა მოქალაქე დეკლანდამე. საყვარელი მსახიობი უკვე გავმგზავრა წყალტუბოში ორის კვირით და მერე კი ერთ ერთ აგარაკში წავა დასასვენებლად.

«**შალვა** დადიანი და ელო ანდრონიკაშვილი ერთის თვით ზუგდდს გაიწვიეს, სადაც რამოდენიმე წურამოდენას გამართავენ.

«**ი. ზარდალიშვილი** თბილისის მუშათა კლუბების ინსტრუქტორად მიწვიეს.

«**კომ. ჯ. ყოცხვერაშვილმა** დაასრულა იპოლიტიკონიის ობერა „დალარის“ თარგმენა და გაორკესტრება. ოპერა დაიდგმის მომავალ სეზონის დამდეგს სახელმწიფო თეატრში.

«**დრამატიული სტუდია** დასავლეთ საქართველოს ქალაქებში მიემგზავრება წარმოდგენების გამართაად რეპერტუარი „სტუდელი“ ნ. შიუცაშვილისა და „გუმინ-დელნი“ შალვა დადიანისა. დღესი არიან: ვ. ანჯაფორიძე, ან. ქაჩაძე, ბ. გამრეკელი, ე. ციხაძე, მ. გელაჯანი, ე. ყიფშიძე, ა. ვასაძე, შ. ლაბაშიძე, სარაული, მ. ქორელი, ე. ჯიქია, მ. ჭიაურელი და შ. გომელოაძე.

«**კომატარტივა კავშირმა** ფონოტეკ ვავაზანა უფსოლ თაიკი კინემატოგრაფიული ლენტები საწენებლად, საგანგებო აღმალებე აქვე გადაიღებს ომის სურათებს, ამას ხელმძღვანელობს გერ. გოგიტიძე.

«**დამოუკიდებლობის** მეორე წლის თვით კინემ ლენტებზე გადაიღო კომა. კავშირმა.

«**სახალხო გვარდიის** მარშის საკონკურსოთ წარმოდგენის ვადა უკვე დასრულდა. წარმოდგენილია 15 მარში, მარშების შეჯიბრება ახლო ხანში გამართება სახელმწიფო თეატრში.

«**ახალი ნაიდი** — ახალი პერიოდული საზოგადოებრივი, სამეცნიერო და სალიტერატურო ჟურნალის № 1 გამოვიდა. ამ ნომერში მოთავსებულია წერილები ის. დორელის „გენი გურნალი“, მიხ. წერეთლისა „რე-

ვოლიუცია და რებე“, ს. კახიანიძის — „ძალია ქიდილი“, თედო ბეგიაშვილის „კონფედერაცია თუ სუვერენული სახელმწიფო ამირი კავკასიაში“ და სხ. დაბეჭდილია კორპუსით და ლისი 10 მან.

«**მომღერალი ქალის გამაშობის** კონცერტო ვასულ კვირას გამართა ქართ. კლუბში, ბლომა საზოგადოება დაესწრო. ხმა დამუშავებული აქვს, ეტყობა სკოლა ვაფულია. საქორაო სცენიურ მხარეს მეტი ყურადღება მიუქციოს. საზოგადოება კმაყოფილი დარჩა. მითათვის ლანაზი თაიგული.

«**ნოე ჩხვიკაძეს** კებო „თეატრი და ცხოვრება“-ს მხრით შეგკობლი იქნა ცოცხალ ვარდ ყვავილების და თაიგულით.

«**ქართული ჰიმნი** ივ. ვანძიძის (ახო) ცალკე გამოვიდა, ღირს 25 მან. იცხილება ყუღვან.

«**ნინო მისხს ასულ ჩაჩაიშ** იმისის 1 ტრამევიზე იბოვა ქალადში შეხეული ფული 390 მან. ნოე ყორდანიან 18 წიგნზე ხელმისაწერის ფული გამოძემულობას გადაეცა.

«**შემდეგ ნომერში** დაიბეჭდება ნინო ყიფიანის „შთაბეჭდილებანი“, ივ. ელიაშვილის შიგონებანი, პროფ. ს. ავალიანის წერილი, გრ. ჟიარაძის მ-ხსენებიდან, ბენია ჩხიკეიშვილის შიგონებანი (კომპირიდან) და სხ.

«**ამ ნომერში ვერ მოთავსდნ**, ყიფიანის წერილი, სამგლოვარო ფურცელი, რ. იმედაშვილის სიტყვა ჩხაკვიძის სმარტსთან, პროფინციის სათეატრო მომხიბლია და თეატრის ისტორიიდან ზ. ქ-ის შემდეგ დაბეჭდება.

«**ახალი პიეზა** დასწერა არჩო გოგინაშვილმა „თამარი“ და ნაწიე დრამად გადააკეთა ალ. ყაზბეგის მოთარბაა გავიქცლია“ 4 მოქ.

ფოტოსა

ახალხნაიკი 3, კ-ისი, თქენი ორი წერილი მიკილეთ. „იორტიკლი შინაშენ“-ს 11 და 12 ფურცელი აკლია, ბოლო „სანიინის“ 4, 5 და 6 ს შემდეგი გათხოვთ გამოგზავნით. ფოთია, ი. ც-ტეს. ლექში გვიან მივიღეთ, პიესა გამოგზავნეთ.